KURTULUŞ

sosyalist dergi

TENG SİAO - PİNG
«PROLETER DEVRİMCİ SAFLARI»
ALLAK BULLAK EDİYOR

FAŞİZM ÜZERİNE
NOTLAR
(II)

«DEVRİMCİ YOL BİLDİRGESİ»
ÜZERİNE
BİR KAÇ SÖZ

EYLÜL 1977

16

KURTULUŞ

sosyalist dergi

AYLIK DERGİ
EYLÜL 1977
YIL: 2 — CİLT: 3 — SAYI: 16

Sahibi : **İsmail AYÇİÇEK**/Sorumlu Yazı İşleri Müdürü : **Mustafa EKER**/Yönetim ve Yazışma adresi: İbrahim Müteferrika Sok. Fazilet Han, Kat : 4, No: 409 ULUS-ANKARA/Abone Bedeli : **Yıllık 75 TL.** dir. Yurt dışı abone bedeli iki katıdır./ Her türlü ödeme için : İsmail Ayçiçek, Posta Çeki No: 100994

İÇİNDEKİLER

Dizgi - Baskı
Ufuk Matbaası

Kurtuluş Engellenemez

Oligarşinin köpekliğini yapan faşist örgütlerin emekçi kitlelere, özellikle de devrimcilere yönelik saldırılarında **KURTULUŞ** baş hedef olarak ön plana çıktı. Bir yandan, meydana gelen bazı olaylar, basın tarafından çarpıtılarak, «Kurtuluş'çular yaptı!» şeklinde kamuoyuna yansıtılırken; diğer yandan da, siyasî polis, Kurtuluş'çuların olduğu her yerde baskı ve terörlerini daha çok arttırmaya başladı.

En son Ankara'da meydana gelen olaylar ve öldürülen faşistlerin katillerini bulmak amacıyle (!) yüzlerce devrimciyi gözaltına alıp, emniyette işkenceden geçiren siyasî polis; «Kurtuluş» adlı bir gizli örgütün bu olayları düzenlediğini iddia etti. 12 Mart sonrası, ortaya çıkarıldığı öne sürülen birçok düzmece olayın anısı haber tazeliğini korumaktadır. Buna karşın polis, aynı yöntemlerle, genel olarak devrimci hareketi, özel olarak Kurtuluş'çuları yıldıracağını sanmaktadır.

Polis, yalnızca Kurtuluş'çulara saldırmıyor, yalnızca Kurtuluş'çuları işkenceden geçirmiyor; diğer tüm ilericilere, devrimcilere, yurtsever yayın organlarına da gözdağı vermeye, onları da yok etmeye

çalışıyor. Bunların örnekleri, son günlerde, günlük burjuva gazetelerde bol bol yansıtılıyor.

Kurtuluş Sosyalist Dergi'nin eski sayılarının bulunduğu bir depoya baskın yapan polis, içerde 4 gün karakol kurmuş; bir «gizli örgüt» ortaya çıkarmak amacıyle, depoya gelecek devrimcileri beklemiştir. Polisin tuzağı, Kurtuluş'çular tarafından bozulunca, bu kez de derginin yazıhanesine zorla girilmiş, içerdeki dergilere (depodan alınanlarla birlikte 10 bin kadar) el konulmuştur.

Faşistlerin ve siyasî polisin saldırıları, oligarşinin artan zulmü, mücadelemizi engelleyemeyecektir. Emekçi halkların kurtuluş mücadeleleri, emperyalizmin ve oligarşinin her türlü baskı, terör ve pasifikasyon yöntemlerine karşın zafere ulaşacaktır.

Kurtuluş engellenemez! **Kurtuluş,** baskılar ne kadar yoğun olursa olsun, mücadelesine devam edecektir!..

FAŞİZME KARŞI OMUZ OMUZA!..

KURTULUŞ

Sosyalist Hareket İçinde Komplocu Mantık Yıkılmalıdır

Türkiye devrimci hareketi içerisinde üzerine gidilmesi gereken anlayışlardan biri, komplolar ve tasfiyecilik yoluyle hareket inşa etme çabalarıdır. Devrimci olduğunu söyleyen birtakım insanlar, erken davrandıkları, sabahleyin erken kalktıkları takdirde, birtakım mevzileri ellerine geçirebileceklerini ve bu mevzileri koruyabileceklerini zannetmektedirler. Üstelik bu anlayış, işçi sınıfı adına savunulmakta ve onun çıkarları doğrultusunda yerine getirilmiş bir görev olarak gösterilmeye çalışılmaktadır. Bir kez işçi sınıfının temsilciliği kendinden menkul bir biçimde üstlenildi mi, bu yapılan işleri de savunmak zor olmaz. Bu mantığın temelinde makyavelciliğin yattığını görmemek mümkün değil elbet.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi kurulurken bu mantıkla yola çıkılmıştı. Sabahleyin erken kalktıkları düşüncesiyle, bazı kişiler derleme bir ideolojiyle bu partiyi kurmaya girişmişler ve kurmuşlardı da. Ama aradan geçen kısa bir süre içinde, bu kadar hızlı hareket eden dostlarımızın bir kısmı, hızlarını alamayıp, «56 yıllık... falan» gibi birtakım şeylerin de farkına «vararak» ilerleyivermişlerdi.

Geriye kalanlar ise, ne korursak kârdır inancı içerisinde, hâlâ o mevzilerde direnmektedirler.

Aynı komplocu mantık, yalnızca bu hazin akibete uğrayan dostlarımıza özgü değil elbet. Bu hastalıktan yatağa düşmüş başkaları da var. Ve bu konuda hakkı yenilmeyecek olan, eski adıyla Devrimci Gençlik Dergisi, yeni adıyla da Devrimci Yol Dergisi'dir. Bu arkadaşlar sosyalist hareket içerisindeki mücadeleyi, «kimin kime daha iyi kazık atabileceği» bir mücadele ortamı sanmaktadırlar. Şimdiye değin çıkardıkları ayrılıklar, Gençlik Federasyonu'nun kuruluşu hep bu komplocu mantık içerisinde düşünülmüştür. Zaten insan bir kez bu hastalığa tutulup, böylesine hastalıklı bir yapı oluşturdu mu, o yapı içerisinde de her zaman kimin kime, nasıl bir kazık atabileceğinin hesapları yapılır. Şimdiye değin bunun örneklerine bolca rastladık, bundan sonra rastlamayacağımızı da hiç bir şey garanti edemez.

Bu komploculuk konusunda deneyleriyle oldukça ustalaşmış olan dostlarımız, en son örneği de Yeraltı Maden - İş Sendikası'nda verdiler. Bugüne değin çalışmalarıyle, sendikanın bugünkü gücüne ulaşmasında tartışılmaz olarak herkesten çok emeği geçmiş olan insanlar, Devrimci Gençlik Dergisi'nin ne olduğu pek belli olmayan siyasî çizgisine teslim olmadıkları için tasfiye edilmesi gereken unsurlar olarak görülmüşlerdir. Tekke çıkarlarını her şeyin üzerinde gören bu arkadaşların başka türlü de davranması beklenemezdi. Son derece çirkin olan adam dövme yoluyle tasfiye yöntemlerinin yanında, tasfiyeye yöneldikleri kişileri «TKP'cidirler!» suçlamasıyle işçiler nazarında da yere vurmak istemişlerdir. Bu işin en çirkin olan yanı, «ihbarcılıkla» suçladıkları bu arkadaşları -aslı olmasa da- kendileri bizzat polise, «gizli örgüt üyesi» diye ihbar etmeleri ve aynı zamanda işçilerde varolan antikomünist

şartlanmadan yararlanmaya kalkışmalarıdır. Yavuz hırsız ev sahibini bastırır örneği, dostlarımız, kendi yaptıkları işleri başkalarına yüklemekte gene sırayı kimseye kaptırmıyorlar.

İşçi sınıfı mücadelesi gençlik içinde verilen mücadeleye benzemez. Gençliğin heyecanları, hayranlıkları pohpohlanarak bir süre işler kolayca götürebilir. Ama devrimcilik adına iş yapmaya kalkışıp «TKP'cidirler» çamurlamasıyle, şiddet yoluyla bir sendikanın Genel Sekreterini, Merkez Eğitim Sekreterini, Amasya Şube Başkanını, Merkez Örgütlenme Uzmanı ve Erzurum - Aşkale dolayı sorumlusunu, Merkez Örgütlenme Uzmanı ve Malatya - Hekimhan sorumlusunu, Merkez Örgütlenme Uzmanı ve Kayseri dolayı sorumlusunu tasfiye etmeye kalkışmak, belki kısa vadede Devrimci Yol'culara yarar getirebilir, ama bunun uzun vadede de böyle olacağını sanmak, olsa olsa ahmaklıktır; hele hele bu insanlar devrimci mücadele konusunda inatçı ve ısrarlıysalar...

Faşizmin dörtnala yol katettiği böyle bir ortamda devrimcilerin daha bir dayanışma gösterecekleri yerde tasfiyeciliği seçmeleri, ancak, tekke çıkarlarıyle gözü dönmüş olmakla açıklanabilir. Dostlarımızı, içinde yaşadığımız günlerin bize yüklediği acil görevlerin neler olduğunu gözden geçirmeleri ve attıkları adımları daha bir birlikten yana atmaya çalışmaları gerektiği konusunda -gerçi, onlar bizi bu konuda ne ölçüde kaale alırlar, bilinmez- uyarmanın üzerimize düşen bir görev olduğunu kabul ediyoruz. Ne var ki, söz anlayana söylenir, ama umutsuz olmamak da gerek.

Umarız, Yeraltı Maden-İş, yeni bir İlerici Yapı-İş olmaz...

KURTULUŞ

Teng Siao-Ping 'Proleter Devrimci Safları' Allak Bullak Ediyor

Kurtuluş'un 9. sayısında «Çin'deki Gelişmeler» başlıklı bir yazıda şöyle denilmekteydi:

«Çin'in iç politikasındaki gerçekler hemen hiçbir zaman için gerçek içerikleriyle açığa çıkmamıştır. Bu nedenle de yerli şabloncularımız bir ona bir buna yapışmakta, ama ayrılıkların gerçek nedenlerini bilmediklerinden, bir yıl önce göklere çıkardıkları kişilerin, bir yıl sonra 'burjuvazinin ajanı' olduğunu öğrenerek (!) Çin'de hakim olan kanadın **ağzıyla** suçlamalara katılmaktadırlar! 'Ağzıyla' diyoruz, çünkü kuyruğuna yapıştıkları kanadın hangi görüşü temsil etmekte olduğunu bilmediklerinden, soruna yalnızca lanetleme kampanyalarında kullanılan sloganlarla katılmaktadırlar. İşte Lia Şao Şi; işte Lin Piao; işte Teng Siao Ping, işte 'dörtlü çete' dedikleri. Türkiye'deki karikatürlerinin hali ise, **kapı kapı dolaşıp, kendisine efendi arayan sergüzeştler misali.»**

Son cümledeki gerçeklik, son günlerde Çin şabloncu grupların içine düştüğü şaşkınlığın tam bir panaromasıdır. Halkın Kurtuluşu tam ortasından bölündükten sonra, batan gemiyi terkeden fareler gibi Çin'i terkedip, Arnavutluğa koşmaktadır. Ku-

rulan «proleter devrimciler» koalisyonları çatlamakta, «biz zaten...» diye diye birbirlerine girmektedirler. Bu durumda birazcık beyinlerini kullanıp, «bu başımıza gelenlerin temeldeki nedeni nedir?» diye durup soracaklarına, kabahati terkettiği efendisinde bulan, sergüzeşt gibi, daha kusursuz bir kapı aramaktadırlar. Bu onların bitmez çilesidir. Neden bu durum bugün ortaya çıkmıştır?: Faktörlerden biri, 1 Mayıs'ta aleti oldukları provakasyon ise, diğeri de «Kapitalist Yolcu» Teng Siao Ping'in yeniden tüm eski görevlerine dönmesi olmuştur. Sonradan kapı kulluğuna başlayan gruplar, bu durum karşısında, ne diyeceklerini şaşırmış, «üç dünya teorisi zart zurttur» diyerek, kendilerini rahatlatmağa çalışmaktadırlar. Bu konuda proleter enternasyonalizmi adına kapı kulluğunun teorisini yapıp, geliştirmiş olan PDA oportünistleri tabii ki hiç tınmamaktadırlar. Onlar şimdiden, karınları ağrımadan, «yaşasın Teng Siao Ping yoldaş» diye bağırmağa başladılar bile.

Üç dünya teorisinin emperyalizme hizmet eden bir teori olduğunu iddia etmeğe başlayan «proleter devrimcilerine» ne diyeceğimizi bilemiyoruz gerçekten. Zamlardan yüzü asılan halkı eğlendirmek mi istiyorlar bilemiyoruz! Bu «proleter devrimcilerine» yıllardır bu teorinin emperyalizme hizmet eden bir teori olduğunu söylerken, biz yanılıyorduk da, Enver Hoca söylediği zaman mı irşad oldular? Biraz ciddiyet beyler! Verdiğiniz zararları, emperyalizme nasıl hizmet etmiş olduğunuzu biraz kavrıyorsanız zerrece dürüstlüğünüz kaldıysa, sosyalizm adına, siyasal olarak intihar etmelisiniz. Bu cürmünüzü başka hiçbir şey temizleyemez. Ama kimde o proleter namus? Şimdi de, arsız arsız yazacakları yeni teorileri öğrenmek zorunda kalacağız. Biliyoruz: «Hata yapmış olsak bile, bizden daha doğru söyle-

yeni yok ki, siyasal olarak intihar edelim!» mantığıyla kendinizi rahatlatıyorsunuz. Ama, bir dikkat edin, proleter devrimciliğin kriteri olarak ortaya getirip de terketmediğiniz ne kaldı? Yanlış olduğunu anlayarak, terkettiğiniz görüşlerle, başkalarına yönelttiğiniz saldırıları, sebep olduğunuz düşmanlıkları düşünerek, hiç vicdanınız titremiyor mu? Bu kadar dümdüz insanlar olamazsınız. Kendinizi nasıl bu kadar aldatabiliyorsunuz? Saçma sapan olduğunu, emperyalizme hizmet etiğini söylediğiniz görüşlerle oluşturduğunuz tekkeler, neye hizmet ediyor? Devrimci saflardaki ayrılıkları kurallaştırmak size ne sağlıyor? Amip gibi bölüne bölüne, her parçayı birbirine düşman ede ede, kime hizmet ettiğinizi sanıyorsunuz? Biraz daha ciddiyet ve biraz daha insaf beyler.

Çin'in ideolojik ve politik çizgisini izlemekle ortaya çıktınız, onun emperyalizme hizmet teorilerini yaydınız, şimdi Çin'i terkederek, bu sorumluluklardan kurtulduğunuzu zannediyorsunuz. Olumlu bir adım, ama o kadar kolay değil bu sorumluluklardan kurtulmak. Proletarya günün birinde bunların hesabını mutlaka soracaktır. Artık Çin'i terketmiş olmakla, onun yaptığı siyasal hatalara karşı sorumlu olmayacağınızı düşünerek, belki rahatlıyorsunuzdur. Ama THKO saflarından getirip, PDA saflarına gönderdiğiniz bir yığın devrimciyi, oradan kurtarabilecek misiniz? Katiyen. Yaptığınızın, aslında, iyi niyetle yorumlanabilecek hiçbir yanı yoktur. Sadece proleter devrimcilerinin verdikleri ideolojik mücadele sonunda iflas etmiş olan, açık seçik karşı-devrimci tezleri savunamaz hale geldiğiniz için, batmakta olan bir gemi gibi safra atmaktasınız. Hepsi o kadar.

PDA kervanına katılanlar bu sefalet içerisinde yüzerken, şablonculuğun üstadı PDA'nın -yüzü ol-

madığı için- yaptığı soytarılıkları aktarmak, kervana sonradan katılanların, niçin bu kadar şaşkınlık içerisine düştüklerini açıklar. Bunun için, bir yıl önce çıkmış olan «Aydınlık» ve «Halkın Sesi» dergilerine gözatmak yeter.

24 Ağustos 1976 tarihli (sayı 71) Halkın Sesi Dergisinden:

«Enver Hoca, Çin Halkının Deng Siao Ping'e karşı mücadelesini desteklediğini söyledi:

«Siz, Arnavut ve Çinli yoldaşlar, silah arkadaşları gibi çalıştınız. Arnavutluk ve Çin halkları arasındaki birliği, iki **Marksist-Leninist partimiz** (abç) arasında, şanlı ve yıkılmaz dostluğu daha da güçlendiren, Çin Komünist Partisi'nin mümtaz önderi ve halkımızın saygıdeğer dostu, büyük Marksist-Leninist Mao Zedung yoldaşa olan sevgimizi derinleştiren bu büyük eseri yarattınız.

«Bırakın düşmanlar bize iftira etsinler. Bir süredir kapitalist-revizyonist dünyada, Çin ve Arnavutluk arasındaki dostça ilişkilerin soğuduğu izlenimini yaratmağa çalışan bir kampanya hüküm sürmektedir. Buna şaşmıyoruz. Çünkü düşmanlar her zaman böyle yaptılar ve bundan sonra da böyle yapacaklar.»

Ve ardından Aydınlık alıyor sazı:

«Enver Hoca, Çin Halkının Deng Siao Ping'in karşı-devrimci revizyonist çizgisini eleştirme ve doğru kararları tersine çevirmeğe kalkışan sağ sapmayı yenme mücadelesini kesinlikle desteklediğini belirtti. Çin de Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin kararlarını tersine çevirmeğe kalkışan ve Başkan Mao'nun devrimci çizgisini inkar eden Deng Siao Ping'in revizyonist ve teslimiyetçi karşı-devrimci çizgisine karşı, kararlı bir sınıf mücadelesi cereyan ettiğini söyledi. (abç) Enver Hoca devamla şunları söylemiştir: «Çin Komünist Partisi ve Başkan Mao

önderliğindeki büyük Çin halkı, mücadele için ayağa kalktı ve düşmanlar, Marksizm-Leninizmin devrimci güçlerinin fırtınası karşısında birer çöp tanesi gibidir.

«Marksist-Leninist partilerimiz, Marksizm-Leninizm ve Proleter Enternasyonalizmi temelinde, kopmaz dostluğumuzu daha da güçlendirmek, ve çelikleştirmek için her zaman çarpışmış ve çalışmıştır. Bu bakımdan sonra da böyle devam edecektir.»

Evet, Ağustos 1976 da Enver Hoca'nın ve Halkın Sesi'nin söyledikleri bunlar. Aradan tam bir yıl geçmiş. Bakalım Enver Hoca ve Halkın Sesi ne diyorlar:

«Bu sözde 'üç dünya teorisi' sosyalizmi bir toplumsal sistem olarak görmezlikten gelerek uluslararası proletaryanın en büyük tarihsel zaferini ve kapitalizm ile sosyalizm arasındaki günümüzdeki temel çelişkisini görmezlikten gelmektedir. Açıktır ki, sosyalizmi gözardı eden böyle bir teori anti-Leninisttir.» (7 Temmuz 1977 tarihli Zeri i Populit gazetesindeki başyazıdan)

Bu sözde üç dünya teorisi anti-leninist de, bunu savunanlar ne ola acaba ve kimler? Herhalde başta ÇKP ve Mao Zedung. Biz söylemiyoruz Zeri i Populit söylüyor.

Üç dünya teorisinin karşı-devrimci ve sahte anti-emperyalist özelliği (abç) ABD emperyalizmine ve Sovyet sosyal emperyalizmine karşı, çoğu kapitalist ve yeni sömürgeci ülkelerden oluşan ve iki süper gücün temel destekçileri olan 'ikinci dünya' denilen ülkelerin, 'üçüncü dünya'nın müttefikleri olarak gösterilmesinde açıkça ortaya çıkmaktadır.» (aynı yerden)

İşte, Enver Hoca, bir yıl önce «Marksist-Leninist Partilerimiz», «Başkan Mao'nun önderliği» derken; bir yıl sonra Zeri i Populit'in Mao'ya yöneldiği kesin olan, «Anti-Leninist», «karşı-devrimci ve sahte anti-emperyalist» suçlamaları.

Bir yıl sonra Halkın Sesi ne diyor?: 2 Ağustos 1977 (sayı 120) tarihli Halkın Sesi dergisinden:

«... Deng Siao Ping'in 10 nisan 1974 günü Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun 6. olağanüstü oturumunda, ÇHC Hükümeti adına yaptığı konuşma, Mao Zedung'un 'Üç dünya teorisinin' bir uluslararası toplantıda ilk açıklanışı oldu. Dergimiz bu konuşmayı 20 Mayıs 1975 tarihli 6. sayısında yayınlamıştı. Üç dünya teorisinin, ülkemizde yoğun olarak tartışıldığı şu günlerde, dergimizin 6. sayısı yoğun olarak aranmaktadır... okuyucularımızın araştırmalarına yardımcı olmak amacıyla, söz konusu konuşmayı yeniden yayınlıyoruz.»

Acaba Aydınlık, araştırmalara yardımcı olmak için mi yayınlıyor bu konuşmayı, yoksa Deng Siao Ping yeniden iktidara tırmandığı için mi? Ona yeniden biat ettiğini belirtmek için mi? 1970'de red, 1974'de biat, 1976'da red, 1977'de biat! Allah sonlarını hayır eyleye!

Halkın Sesi yazının hemen altında da ÇKP Merkez Komitesinin son kararlarını yayınlamayı da ihmal etmiyor:

«İkinci olarak, 3. Genel toplantı Deng Siao Ping yoldaşın Parti içindeki ve dışındaki bütün görevlerine yeniden getirilmesini kararlaştırmıştır. Bu, parti üyelerinin ve geniş kitlelerin arzularını yansıtmakta ve başta Başbakan Hua olmak üzere Parti Merkez Komitesinin kalbinin, Parti üyelerinin ve

kitlelerin kalpleriyle beraber çarptığını bir kere daha göstermektedir. Başkan Mao, Deng Siao Ping yoldaş hakkında çok önceden açık ve kapsamlı bir değerlendirme yapmıştı. Başkan Hua'da Merkez Komitesinin Mart ayında yapılan çalışma toplantısında şunları açıklamıştı: 'Parti düşmanı Vang-Cang-Çiang Yao kliğinin Deng Siao Ping'e yönelttiği saldırılar ve yüklediği asılsız suçlar, bu kliğin Parti ve devlet yönetimini gaspetmeyi amaçlayan tertibinin önemli bir parçasıydı. Dörtlü çetenin Deng Siao Ping yoldaşa yönelttiği iftira ve asılsız suçlamaların tümü reddedilmektedir.' Başkan Hua, Başkan yardımcıları Yeh Çien-Ying ve Deng Siao Ping ve ÇKP'nin diğer merkez yöneticileri Lenin'in dediği gibi, en önemli görevlere seçilen ve lider denilen en güvenilir, en nüfuzlu ve en tecrübeli kimselerden oluşan, istikrarlı bir yönetim meydana getirmektedirler. Partimizin önünde fevkalade bir gelecek vardır. «Evet, Merkez Komite bu kararı alıyor. Daha Ocak 1977 (sayı: 71) tarihli Aydınlık dergisi'de şöyle demekteydi:

«Çin halkı devrimi esas olarak kavrıyor, üretimi geliştiriyor ve Deng Siao Ping'in sağcı rüzgarını eleştirmeğe devam ediyor. Biz, Hua Kua-Feng başkanlığındaki Çin Komünist Partisine ve ÇKP önderliği altında sımsıkı birleşen ve Mao Zedung'un milyonlarca halefine güveniyor, ve onların dörtlü çeteye karşı zaferlerini selamlıyoruz.»

Selamlayın. Selamlayın, ama selamınıza Deng Siao Ping «aleykümüsselam» diyor. «Sağcı rüzgarlar» herhalde kafanızı üşüttü. Tanrı afiyet versin bay **Hüseyin Gazi** (*)

(*) Doğu Perinçek'in sıkıyönetim mahkemesinde verdiği ifadeye göre TİİKP'nin kurucusuymuş!?

Ve yine Şubat 1977 tarihli Kurtuluş Dergisi'ndeki (sayı 9) soruyu tekrarlıyoruz:

«Çiang Çing taraftarlarıyla mücadele etmek zorunda olan Hua Kua'nın Teng Siao Ping ile bir ittifaka girmesi ve onun başbakanlığa atanmasına yardımcı olması, hiç uzak bir ihtimal olarak görünmemektedir. Böylesine bir durum ise, **hain** olarak tanımlanan bir kişi ile, proleter devrimci çizgiyi temsil ettiği söylenen kişi arasında iktidardaki bir ittifaktır, ve şabloncularımıza göre devrimin satılması olmayacak mıdır?»

KURTULUŞ

«Devrimci Yol Bildirgesi» Üzerine Birkaç Söz

KURTULUŞ daha ilk sayısından itibaren Hareketin geçmişinin değerlendirilmesini en ciddi bir biçimde ele aldı. Zira, «gelecektekileri önlemek için geçmişteki hatalardan ders almak, hastayı kurtarmak için, hastalığı tedavi etmek, öndeki arabanın devrilmesini arkadaki araba için bir ihtar haline sokmak» gerekiyordu. Bize göre 1971 Direnişi, Türkiye sosyalist hareketi için bir **yol ayrımı** niteliğindeydi. 1965 sonrasındaki gelişmenin sonucu olan 1971 direnişinin doğru bir değerlendirilmesi yapılmadan, doğruları ve yanlışları saptanmadan, bugün doğru bir siyaset, doğru bir mücadele hattı izlenemez.

Geçmiş konusunda çeşit çeşit görüşlerin ortaya çıktığı bir dönemde yayına başlayan KURTULUŞ, **«Yol Ayrımı»** yazısıyle geçmişin özeleştirisini başlattı. Yenilgiye uğramış bir hareket için ideolojik ve pratik özeleştiri zorunluydu. Biz, geçmişin özeleştirisini başlıca iki noktada topluyorduk: 1) Kemalizm meselesi ki, bu, doğrudan devrimin müttefiklerinin seçimindeki hatayı yani, ittifaklar sorununu ilgilendiriyordu. 2) Kemalizm sorunundan daha da önemli olarak, «Öncü Savaşı» anlayışı idi.

«Yol Ayrımı» ile başlayan KURTULUŞ'un öze-

leştirisi ile birlikte geçmiş üzerine olan spekülasyonlar ayyuka çıktı. Bu işin şampiyonluğu ise «Devrimci Gençlik» Dergisi çevresinde toplananların elindeydi. «Yol Ayrımı»nı 2. sayıdaki «Evrim ve Devrim Aşamaları» yazısı izledi. Bu yazı ile birlikte spekülasyon iyice arttı. KURTULUŞ, «Devrimci Gençlik»in tüm spekülasyonlarının üzerine yürüdü. Geçmişin hataları karşısında Marksizm-Leninizmin «genel doğrularını» savundu. Tam bu sırada 4. ve 5. sayılarda yayınlanan «Devlet» ve «Demokrasi» yazıları, oligarşik devlet sorununa açıklık getirip «sürekli faşizm» teorisini iflas ettirmeye başlayınca «Devrimci Gençlik»in spekülasyonları çirkin saldırılara dönüştü. * Bu ortam içinde yayınlanan 7. sayıdaki «Öncü Savaşı Üzerine» yazısı ise, en genel hatlarıyla geçmişin özeleştirisini tamamlıyordu.

Bizim açımızdan 1971'in teorik çizgisinin en temel eleştirisi «öncü savaşı» anlayışının eleştirisiydi. Ve gene bizim açımızdan öncü savaşını savunu-

---

(*) Bu yazılara Devrimci Gençlikçi'ler genel doğrular deyip, dudak bükmektedirler. Oysa bu genel doğruları bile kavrayamamışlardır.

«Bunu bir yana bırakacak olursak bu gün Sovyetlerle ABD arasında bir nükleer savaş olasılığı (pratik olarak zayıf görsekte) teorik olarak mümkündür. Böyle bir savaşın gerici ve haksız bir savaş mı, yoksa devrimci ve haklı bir savaş mı olduğunu savaşa yol açacak olan somut politikalara bakarak karar veririz.» (Bildirge, s. 13)

Yoksa Devrimci Yol'da Sovyetlerin emperyalist olduğu kanısında mıdır? Veya savaş çıkana kadar «revizyonist diktatörlüğün» emperyalizme ulaşacağı kanısında mıdır? Sosyalist ülkelerin yapacağı (hem de emperyalistlerle) savaşın değerlendirilmesinde, somut politikaya bakmak nesi? Bizim önerimiz «Devrimci Yol»cuların bir kez daha Kurtuluş'un 4. sayısındaki «Devlet» yazısını okumalarıdır.

yor görünenlerin eleştirisi de gene «öncü savaşı» anlayışının eleştirisiydi.

«Öncü Savaşı Üzerine» yazısında, bir yandan Mahir Çayan'ın **Kesintisiz II-III**'deki öncü savaşı anlayışı eleştiriliyordu, diğer yandan ise öncü savaşını teorik olarak savunanlara, **Kesintisiz II-III**'ün öncü savaşı anlayışı, hiç bir kaçamağa fırsat vermeyecek bir biçimde açık ve net olarak hatırlatılıyordu.

Kesintisiz II-III'ün temel anlayışının eleştirilmesi, «öncü savaşı»nın ve Kesintisizlerin «keskin» savunucularını telaşlandırdı. Zira artık açık lâfla fiilin ayrılığı ortadaydı. Böylelikle KURTULUŞ ile «Devrimci Gençlik» arasındaki «teorik» tartışma başladı. Biz, bıkmadan, usanmadan bir yandan öncü savaşı'nı eleştirdik, diğer yandan da «Devrimci Gençlik»i geçmişi değerlendirmeye çağırdık, ya da söyleyip yazdıklarıyle, yaptıklarının farklılığını anlattık. Buna, düşünüp de söyleyemediklerini söyletmeye çalıştık da denilebilir. Ama «Devrimci Gençlik», itiraf etmeli ki pek bir ustaca, çok lâf edip, hiç bir şey söylememeyi becerdi.

Devrimci Yol'un çıkacağı ve geçmişin değerlendirilmesinin yapılacağı haberi, belki de herkesten çok bizi sevindirdi. Çeşitli ayrılıklarımıza rağmen, geçmişin değerlendirilmesindeki iki temel noktamızın ikincisinde de *, yani öncü savaşı'nın eleştirisin-

---

(*) Birinci konu, Kemalizm meselesiydi. «D.G.»ye göre «tali» bir konu olmasına rağmen, açık bir özeleştiri yapılmadan, satır aralarında anlaştık (!). Aslında «D.Y.» Kemalizm değerlendirmemize açıkça ifade etmeden katılmaktadır. Biliyoruz ki, Çayan'a göre «Kemalizm, emperyalizmin işgali altındaki bir ülkenin **devrimci-milliyetçilerinin** bir millî kurtuluş bayrağıdır.» (Kesintisiz Devrim II-III, Bütün Yazılar , s. 351) Ve 12 Mart'tan sonra, «ülkedeki devrimci-milliyetçi-

de de, anlaşmamız şüphesiz ileriye yönelik son derece olumlu bir adım olacaktı. Veya, tam tersine, yeni dergileri ile «Devrimci Gençlik»çiler öncü savaşı'nı savunacaklar, böylece de aramızdaki farklılık berrak bir hale gelecekti ki bu da ileriye yönelik olarak son derece olumlu bir olaydı.

İşte Devrimci Yol'un çıkışını bu «heyecan» ile bekledik. «Bildirge»yi de bu «heyecan» ile okumaya başladık. Ancak, bitirdiğimizde sükut-u hayale uğradık. «Bildirge» de «Devrimci Gençlik»ler gibi çok lâf edip, hiç bir şey söylememeyi başarmıştı. Bunun üzerine derginin kendisini bekledik. Bugün 7. sayısı da çıktı ama geçmişin değerlendirilmesi ve öncü savaşı üzerine **açık** tek bir satır dahi yayınlanmadı. Fakat, her şeye rağmen, çeşitli iç çelişkilerine rağmen, gene de «Bildirge» bizce esas olarak **olumlu** değerlendirildi.

Devrimci Yol Bildirge'sindeki ilk gözlemimiz, çok zaman bölümler arasında, hatta paragraflar arasında kopuklukların olmasıdır. Konudan konuya atlanmakta, çeşitli tesbitler açılmadan, sonuçları gösterilmeden geçilmektedir. Bu durum ise eleştirilerimizin kısıtlanmasını getirmiştir.

Örneğin, «Nasıl Bir Dünyada Yaşıyoruz» başlıklı I. bölümde;

«Bir yanda emperyalizmin geri ülkeleri sömürme **biçimindeki** değişimler sonucu emperyalizmin işgali gizli bir niteliğe bürünmüş, bunun sonucu emperyalist tahakküm bu ülkeler açısından **içsel** bir

---

lerle oligarşi arasındaki nisbî denge bozulmuş devletin bütün kurumlarına oligarşi tam anlamı ile hakim olmuştur.» (A.g.e., s. 358) «D.Y.»ye göre ise nisbî denge «orta burjuvazi ile oligarşi arasındaki 'denge'dir». (Bildirge, s. 37) Görüldüğü gibi Çayan'a göre küçük burjuva olan Kemalistler çaktırmadan orta burjuva olmuşlardır. Ne denir? Ha gayret!

olgu halini almıştır.» (D.Y. Bildirge, s. 9)

«Öte yandan halk kurtuluş savaşlarının ve bağımsızlık mücadelelerinin etkisi ve nükleer silahların ulaştığı etki gücü nedeniyle emperyalistler arası bir paylaşım savaşının çıkması mümkün olmamaktadır.» (A. g. e., s. 10)

«... emperyalistler arası çelişkiler giderek derinleşmektedir. Derinleşen ekonomik çelişkilerin, politik planda genişleyen çatışmaların, askerî plana sıçramasıyla oluşacak bir paylaşım savaşı ile çözüme ulaşması mümkün olmamaktadır.» (A. g. e., s. 10) denmekte, ancak bütün bu tesbitlerin «siyasî sonuçlarının» ne olduğu belirtilmemektedir. Bu duruma ilerde gene rastlayacağız. Ve bu defa siyasî sonuçlarının neden geçildiğini daha iyi göreceğiz.

Bildirge'nin II. bölümü «Ülkemizde Durum» başlığını taşıyor. Tesbitler şöyle:

«Ülkemizde bugün ulusal sorunun çözümü demokratik devrimin en önemli görevlerinden birisini meydana getirmektedir.» (s. 16)

«Alt yapıda feodalizmin tasfiyesinin tamamlanamamamış olması yanında (ve şüphesiz ona paralel olarak) özellikle üst yapıda feodal kalıntıların önemli bir varlık gösterdiğini görüyoruz.» (s. 16)

«Emperyalizmin 3. bunalım döneminin bir sonucu olarak kapitalizmin yukardan aşağı gelişmesi demokratik devrim programını daraltan önemli bazı değişimlere neden olmuştur. En önemlisi ülkemizde demokratik devrim, esas olarak bir toprak devrimi olmaktan çıkmıştır.» (s. 16)

«Ülkemizde uzun bir dönemden beri yerli tekelci burjuvazi, toprak ağaları ve tefeci bezirganlardan oluşan bir gerici ittifakın egemenlik sürdürdüğünü söyleyebiliriz.» (s. 17)

Bütün bunlardan sonuç olarak Devrimci Yol'un ülkemiz için bir demokratik devrim önerdiğini çı-

karmak mümkündür. Tesbitler ve sonuçtaki öneri doğrudur. Ama ülkemizin devriminin karakteri nedir? İşte bu belli değil. Bu noktada Devrimci Yol'cu arkadaşlarımız hemen «Bildirge bütün **temel** sorunlar hakkında **derinlemesine** incelemeler ve çözümler getirmeyi değil, önümüzdeki temel siyasî görevi; yani partinin yaratılması görevini nasıl yerine getireceğimiz üzerine bir platform sunmayı amaçlıyor.» diyebilirler. «Makul bir cevaptır.» *, ama yaratılacak partinin karakteri ile devrimin karakteri arasındaki son derece doğrudan bir ilişki vardır. Partinin yaratılmasına giden yolda demokratik devrimimizin programını beklemiyoruz, ama, hiç değilse devrimimizin genel karakteri, çözümleyeceği sorunlar üzerinde **genel bir «platform»** bekliyoruz. Örneğin, ülkemizdeki devletin biçimi nedir, devrimimiz

---

(*) Hızla «netleşen ve saflaşan» ve bugün artık hazan yaprağı dökülmeye başlayan D.Y.'nin safları dağılmaya yüz tutmuştur. Bildirge'nin (ki, pek net değildir) daha önsözü, arkası hakkında bir fikir vermektedir. Önsözdeki küçük bir paragrafın kendi içindeki tutarsızlığına değinelim. Önce paragraf.

«DEVRİMCİ YOL Bildirgesi ülkemiz devriminin **bütün** temel sorunları hakkında **derinlemesine** incelemeler ve çözümler getirme iddiasında değildir. DEVRİMCİ YOL Bildirgisi'nin amacı, devrimci hareketin karşı karşıya olduğu temel siyasî görevi saptamak; bu temel siyasî görevin, **partinin yaratılması** görevinin yerine getirilebilmesi için nasıl mücadele verilmesi gerektiği konusunda bir bakış açısı, bir platform sunmaktır.» (Bildirge, s. 7; altını D.Y. çizmiş.)

«D.Y.» ne kadar mütevazi, değil mi? Öyle «devrimin bütün temel sorunları hakkında derinlemesine incelemeler ve çözümler getirme iddiasında değildir». Ya ne iddiasındadır? O pek önemli bir sorun değildir. «Bildirge'nin amacı, devrimci hareketin karşı karşıya olduğu **temel siyasî görevi** saptamak»tır. Maazallah, ya bir de «bütün temel sorunları **derinlemesine»** inceleseydi?..

toprak devrimi değilse (ki, değildir) hangi görevlerlerle karşı karşıyadır, gibi sorulara «genel» cevaplar vermek gerekir.

Oysa yukarıya aktardığımız tesbitlerden sadece bir tanesi var ki demokratik halk devrimimizin karakterini, çözümleyeceği meselelerden birini tesbit etmektedir; o da ulusal sorunun çözümüdür.

Ancak, «Ülkemizde Durum»un tesbiti yukardakilerle kalmıyor. Şöyle devam ediyor Devrimci Yol Bildirge'si:

«Egemen sınıflar emekçi yığınların ekonomik-demokratik alandaki taleplerine dahi tahammül edememektedirler. Ülkemizde güçlü bir işçi sınıfı mücadelesinin bulunmayışı, güçlü demokratik geleneklerin sözkonusu olmaması yüzünden de egemen sınıflar burjuva anlamdaki demokratik hakların tanınmadığı, klasik burjuva demokrasisi ile uzaktan yakından ilgisi olmayan bir biçimde egemenliklerini sürdürebilmektedirler. Ve bu baskı, terör rejimi (sistemi)... sömürge tipi faşizmden başka bir şey değildir.» (s. 18)

«Sınıflar çatışmasının her alanında mücadele ve kargaşa artıyor. Politik arenada, ekonomik-demokratik çatışma alanında sınıf zıtlaşmaları artıyor ve keskinleşiyor. Kurulu düzene karşı kendiliğinden de olsa **yükselen** sosyal muhalefet, sınıflar çatışmasının her alanında mücadelenin artmasına ve gittikçe keskinleşmesine yol açmakla kalmıyor, aynı zamanda mücadele biçimlerinin de zenginleşmesine, basit biçimlerden daha karmaşık ve üst biçimlere doğru çeşitlenmesine yol açıyor.» (s. 19)

«Oligarşik diktatörlük halk üzerine, devrimciler üzerine baskı ve terörünü sistemli bir biçimde arttırmaktadır. Faşizmin halka ve devrimcilere saldırıları sınıflar çatışmasının keskinleşmesine paralel bir biçimde artmaktadır.» (s. 19)

Bu tespitlerin ardından, yani, ülkemizde güçlü bir işçi sınıfı mücadelesi (ki, «işçi sınıfı gelişmiş ve devrimdeki önemi artmıştır» (!), s. 41) olmadığı halde emperyalizmin derinleşen bunalımının yansıması olarak ülkemiz oligarşisinin kendi iç çelişkisinin de şiddetlenmekte olması, buna paralel olarak sınıflar çatışmasının da her alanda şiddetlenip, kendiliğinden de olsa **yükselen** sosyal muhalefetin, basit mücadele biçimlerinden, karmaşık biçimlere doğru gelişmesi karşısında «ülkemizde baş çelişmenin çözümüne dayalı devrimci adım anti-emperyalist, anti-oligarşik devrimdir» (s. 19). Yani, «halkla oligarşi arasındaki çelişki baş çelişkidir».

Ne var ki, bu doğru tesbiti hemen şu tesbit ve çözüm izlemektedir:

«Ülkemizde, hakim sınıflar yönetiminin özelliklerinden (onun faşist karakterinden) doğan ve oligarşik diktatörlüğün yok edilmesine kadar gündemde kalacak olan anti-faşist mücadele, anti-emperyalist, anti-oligarşik devrimin bir parçasıdır ve çözümü bir devrim sorunudur. Bugün baş çelişmenin politik alandaki görünümü (faşizmin halka saldırılarından dolayı) faşizmle halk arasında bir savaş biçimindedir. Bu anlamda anti-faşist mücadele tayin edici önemde bir mücadele olarak kavranmak zorundadır.

«Politik arenada anti-faşist mücadelenin gereklerini yerine getirmek ve diğer mücadele alanlarında (ideolojik, ekonomik-demokratik) çatışmayı anti-faşist mücadeleye bağımlı kılmak gerekmektedir.» (s. 20)

Böylece, Devrimci Yol baklayı ağzından çıkarmaktadır. Demokratik devrimin görevi «açıkça» ortaya çıkmaktadır: Faşizmin yenilmesi. Bu görevin saptanmasındaki tayin edici faktör ise «faşizmin halka saldırıları»dır.

Burada uzun uzun Devrimci Yol'un sürekli faşizm teorisini eleştirmeyeceğiz. Bu konuda aramızdaki uzun tartışmayı hatırlamak yeterlidir. Fakat Bildirge ile birlikte, faşizm tartışmamıza bir yenilik gelmektedir: Demokratik devrimin, «ülkemizdeki baş çelişkinin politik alandaki görünümü olması» nedeniyle çözümleyeceği temel sorunu faşizmdir.

Böylesi bir demokratik devrim hedefi olamaz. Faşizme karşı mücadele demokratik devrimimizin görevlerinden biridir. Şüphesiz, faşizmin nihaî yenilgisi, oligarşinin daima var olan faşizm eğilimi nedeniyle, oligarşinin yıkılmasıyle mümkündür. Ama bunlar kesinlikle demokratik devrimimizin belirleyici unsurları değildir. Faşizme karşı mücadelenin ittifakları ile emperyalizme ve olaigarşiye karşı demokratik halk devrimimizin ittifakları farklıdır.

Devrimci Yol'un yukarıya aktardığımız tesbitindeki bir başka nokta ise; anti-faşist mücadelenin yanına eşdeğerli mücadele alanları olarak ideolojik mücadeleyi ve ekonomik-demokratik mücadeleyi koymasıdır. Bu tamamen yanlış bir anlayıştır. İdeolojik, ekonomik-demokratik mücadele, belirli tarihî şartlar altında anti-faşist mücadelenin parçalarıdır, belirli tarihî şartlar altında ise emperyalizme ve oligarşiye karşı demokratik halk devriminin tamamlayıcı parçalarıdır. Hiç bir zaman anti-faşist mücadele, ideolojik mücadele ve ekonomik-demokratik mücadele farklı farklı alanlar değillerdir.

Devrimci Yol Bildirgesi dünyadaki ve ülkemizdeki durumu bu şekilde değerlendirdikten sonra ülkemiz solunu değerlendirmekte. Bu bölümde esas olarak; 71'in ülkemiz solu açısından bir **«dönüm noktası»** (bizim deyimimizle **yol ayrımı**) olduğu belirtilmekte ve kendilerinden başka hiç kimsenin 71'e doğru yaklaşmadığı tesbiti yapılmakta ve ar-

dından da «içinde bulunduğumuz koşullarda temel siyasi görevlerimiz»e geçilmekte.

İlk tesbit, proletaryanın siyasî iktidar mücadelesinin aracı olan öz örgütünün bugün var olmaması. Bu durumda temel siyasî görev elbetteki partileşmedir. Bunun için ise geçmişin değerlendirilmesi gerekir. Devrimci Yol bu gerekliliği Bildirge'de şöyle belirtiyor: «Önümüzdeki süreçte (ki bunu özel olarak partileşme süreci olarak ifade etmek hatalı olmayacaktır.) devrimci mücadeleyi (devrimi) başarıya ulaştırabilecek bir partinin yaratılabilmesi, bu konuda geçmiş hareketin devrimci deneylerini ve derslerini doğru bir şekilde özümleyebilmekten geçmektedir. Bu ise THKP-C hareketinin sağlıklı bir inceleme ve eleştirisinin yapılmasını içerir.» (s. 31)

Bu satırların hemen ardından ise, «Kemalizm sorunuydu, şuydu buydu diyerek geçmiş üzerine küfürler ya da methiyeler düzülerek bir şey elde edilemez.» denmekte.

Hemen bir kere daha belirtmek gerekir ki, Kemalizm sorunu THKP-C'nin değerlendirilmesindeki iki temel sorundan biridir. Zira devrimin ittifaklar sorununu belirlemektedir. Bu nedenle de hayatî bir öneme sahiptir. Ama, eğer Devrimci Yol için, devrimin ittifaklar sorununun bir önemi yoksa elbette ona bir diyeceğimiz olamaz. *

(*) «Kemalizm, emperyalizmin işgali altındaki bir ülkenin **devrimci-milliyetçilerinin** bir millî kurtuluş bayrağıdır.» «Kemalizm, devrimci-milliyetçilerin, emperyalizme karşı aldıkları radikal politik tutumdur.» *

(*) Bu sorunun bu şekilde tesbit edilmesi, 972'nin Türkiye'sinde gerilla savaşını sürdüren partimizin (içinde bulunduğumuz devrimci öncü savaşı aşamasında) **ittifaklar politikası açısından son derece önemlidir.** (a.b.ç.)» (Mahir Çayan; Bütün Yazılar, s. 351)

«Şuydu buydu» denen ise öncü savaşı eleştirimizdir ki, THKP-C'nin teorik çizgisini belirleyen anlayıştır. Ancak «Devrimci Gençlik», bugünkü adıyle Devrimci Yol, hiç bir zaman öncü savaşı, silahlı propaganda anlayışının 71'in en temel sorunu olduğunu kabul etmedi, bu sorunu daima unutup (!) geçiştirmeyi yeğledi. Oysa, öncü savaşı, silahlı propaganda üzerine tek laf etmeden 71'in «incelenmesi», «değerlendirilmesi» mümkün değildir. Ancak farklı düşünüp de parsa hesabı nedeniyle bir sürü düşündüklerini söyleyemeyenler bu konuyu geçiştirebilirler. Ancak Kesintisiz II-III daima böylelerini suçüstü yakalamaktadır. Bildirge de gene suçüstü yakalanmakta.

Geçmişin, özellikle de THKP-C hareketinin «değerlendirilmesinde» Devrimci Yol temel olarak parti meselesini ele aldığı iddiasında. Geçmişten çıkardığı en önemli ders ise devrimin başarısının, sınıf mücadelesinin bütün alanlarında ve çeşitli mücadele biçimlerini yürütebilen bir partinin gerekliliğidir. THKP yenilgisi ise böyle bir partinin eksikliğine bağlanmaktadır. Bunu pek açık söylemiyor, ama şu paragrafı başka nasıl açıklamak mümkündür:

«THKP hareketinin yenilgisi bir bakıma onun 'silahlı mücadelenin (silahlı devrimin) başarıya ulaşabilmesi için Marksist-Leninist bir parti tarafından yönetilmesi, mücadelenin sınıf mücadelesinin bütün alanlarında ve tüm mücadele yöntemlerini kullanarak (elbette silahlı mücadele temel alınarak) mücadele etmesinin zorunluluğuna' ilişkin teorik görüşlerin kanıtlanması olmuş denilebilir.

«Zira, bize göre yenilgi bu anlayışın uygulanmasındaki başarısızlıkları içeren bir muhteva taşımaktadır.» (s. 32)

Bu satırlar bizce, açıkça THKP'nin Marksist-Leninist bir parti olarak görülmediğinin belirtilmesidir. Ama, Devrimci Yol bu tesbiti dahi hemen bulandırmıştır. Devrimci Yol'a göre THKP, «çok yönlü çalışmayı» hedefleyerek yola çıkmış, ancak, «... parti yapılanmasında önemli zaaflar varken açık ve yoğun bir baskı döneminin içine girildi. Kazanılmış mevzilerin savaşsız terkedilmemesi ve bu gibi başlıca politik sebeplerle 12 Martın kanlı saldırganlığına karşı savaşmak **zorunda** kalındı» (s. 35)'ğı için hareket mağlup olmuştur. Bu iddia (!) bir yanıyle gerçekleri çarpıtma ve tahrifatçılıktır, Kesintisizler'i açıkça hafife almaktır; diğer yanıyla da Kesintisizler'e bir yandan sahip çıkıp diğer yandan da inkâr etmektir.

71, oligarşinin kanlı saldırısı sonucunda «mevzileri terketmemek» için «savaşmak **zorunda** kalınarak» başlamamıştır. 71, Kesintisiz II-III'de konulan ideolojinin bir ürünüdür. Ve, 71'i, **zorunluluk** sonucu başlamış, sürmüş ve mağlup olmuş bir eylem olarak görmek Kesintisizler'in, dolayısıyle de öncü savaşının, silahlı propagandanın temelli inkârıdır. Silahlı propagandanın, öncü savaşının genel strateji olarak reddi olumludur, ama açıkça eleştirilmelidir. Devrimci Yol ise, devamlı belirttiğimiz gibi, bu işi daima en dolambaçlı bir biçimde yapmaktadır. Devrimci Yol Bildirgesi ile birlikte ise yeni bir **yol** tutturmuştur: Silahlı propaganda, öncü savaşı 71'e özgü ve o şartlar için **zorunlu** bir olaydır. Bu tezlerini de Mahir Çayan'a ispatlatmaya çalışmaktadırlar:

«Mahir Çayan Kesintisiz II-III diye tanınan son yazısında şöyle diyor:

«Artık 1961-70 döneminin sınırlı demokratik ortamı tarihe karışmış nisbi denge bozulmuştur. (Burada kastedilen orta burjuvazi ile oligarşi arasında-

ki 'denge'dir. D.Y.) *Emperyalist işgalin ve istismarın Türk ordusu aracılığıyla sürdürüldüğü, ekonomik ve demokratik amaçlı her çeşit kıpırdamanın terörle susturulduğu bir ülke haline gelmiştir Türkiye.*

«Bundan böyle, **bütün legal yolların tıkanmasından** (altını D.Y. çizmiş.) emekçi kitlelere karşı tenkil politikasının en gaddar bir şekilde sürdürülmesinden **dolayı,** (altını D.Y. çizmiş.) kitlelerle diyalog kurmanın ve onları devrim saflarına çekmenin temel mücadele biçimi silahlı propagandadır.» (Bildirge, s. 36-37)

Kesintisiz'in bütününden, hatta bırakalım Kesintisiz'in bütününü, ilgili bölümünün bütününden soyutlanırsa gerçekten de Mahir Çayan silahlı propagandayı sadece «tenkil politikasının en gaddar bir şekilde sürdürülmesinden dolayı» önerdiği sonucu çıkabilir.

Ama biz isterseniz bölümün tümünü okuyalım. *

«V-) 12 MART ve DEĞİŞEN SINIFLAR İLİŞKİSİ.

«12 Mart Darbesi ile birlikte, ülkedeki sınıflar kombinezonunda tam bir değişiklik olmuştur. Ülkedeki devrimci-milliyetçilerle oligarşi arasındaki nisbî denge bozulmuş devletin bütün kurumlarına oligarşi tam anlamı ile hakim olmuştur.

«Kökenini, Osmanlı devletinden ve yirmibeşlik Cumhuriyet dönemi küçük-burjuva yönetiminden alan Türk ordusunun küçük-burjuva devrimci gele-

---

(*) Aslında bu denli uzun bir alıntıya gerek yok. Ama yeni bir alıntı tahrifatı yaygarasına karşı da en emin yol bu. (Alıntı yapılan kısımda yayınevince belirtilen düzeltmeler yapılmıştır.)

neği artık son bulmuş, ordu doğrudan emperyalizmin ve oligarşinin sömürgeci politikasının aleti olmuştur. [Bu, Türk Ordusunda devrimci-milliyetçilerin hiç kalmadığı anlamında yorumlanmamalıdır. Sosyal olayların sonucu birden ortaya çıkmaz. Ordu ve bürokrasi içinde devrimci-milliyetçiler bir süre daha barınacaklardır. Ancak artık eski güçlerini kaybetmişlerdir. Ve giderek de hızla tasfiye olacaklardır.]

«Ülkemizde 12 Mart askeri darbesinin olması bir tesadüf değildir. Bu genel olarak, emperyalizmin üçüncü bunalım döneminin, özel olarak Amerikan ekonomisinin 1967 den beri içine girdiği korkunç krizin, Yankee işgali altındaki Ülkemize yansımasının bir sonucudur. Ülkemizdeki rejimin militarize olması ve de saldırganlığını arttırması, Amerikan emperyalizminin ekonomisini askerileştirmesini olağanüstü arttırıp, içerde ve dışarda terörünü arttırmasının «Küçük Amerika»da yansımasıdır.

«Amerikan emperyalizminin krizinin had safhaya ulaşması, ülkemizdeki tekellerin aç gözlü sömürüsünün artması emperyalist üretim ilişkilerinin iyice kökleşmesini oluşturdu. Bu ise, ülkemizdeki sosyal, iktisadi ve siyasi krizi iyice derinleştirdi. Paramız devalüe edildi. Fiyatlar görülmedik bir seviyeye yükseldi. Emekçi halkın yoksulluğu, sefaleti had safhaya ulaştı.

«Amerika, Türkiye'deki Süleyman Demirel hükümetine iki tavsiyede bulundu. Ülkede kendi sömürüsünü arttıracak bir dizi «rasyonalizasyon» tedbirleri (dolayısıyla işbirlikçi-tekelci burjuvazi lehine) almasını (Bkz. OECD raporları) ve orduyu yönetime katarak hızla gelişen demokratik mücadeleyi, bastırmasını tavsiye etti.

«Süleyman Demirel yönetiminin bir ayağı tekelleşememiş vurguncu Anadolu burjuvazisine ve

feodal kalıntılara dayandığından bu tedbirleri gereği gibi yerine getiremedi. Tekeller için «huzuru» sağlıyamadı.

«Bunun üzerine alaşağı edildi. Ve askeri diktatörlük kuruldu. Böylece bir yandan aç gözlü tekellerin istismarını daha da arttıracak, öteki egemen sınıf ve zümrelerin aleyhine sömürüyü disipline edecek bir dizi «reformlar» yapılmış olurken, öte yandan ordu ve bürokrasi içindeki devrimci-milliyetçiler geniş ölçüde temizlenmiş ve halkımızın korkunç seviyede artan sefaletinin oluşturduğu tepkiler terörle engellenmiş, tekellerin açgözlü sömürüleri için «huzur» sağlanmış olacaktı.

«12 mart Askeri Darbesinin sonuçlarını ve aşamalarını sırasıyla şöyle özetliyebiliriz:

«I-) Ülkemizdeki askeri diktatörlük, Amerikan emperyalizminin ülkemizdeki işgalinin aldığı son biçimdir. Bu temsili demokrasinin rafa kaldırılması, düzen partilerinin rolünün asgariye indirilmesi demektir. Artık Türk Ordusu, oligarşinin halkımıza karşı yürüttüğü baskı politikasının açık ve doğrudan bir aleti olmuştur. (*)

(*) Bu, devrimci-milliyetçilerin gücünün kırılması, nisbî dengenin sona ermesi demektir.

«Fakat Türk Ordusunun alt kademe subaylarının niteliğini belirleyen milliyetçilikdir. Çoğunluğu da askeri liselerden gelen, küçük-burjuva emekçi kökenli kişilerdir. On yıldır emperyalizm sistemli çalışarak, ordunun küçük-burjuva devrimci geleneğini geniş ölçüde değiştirmiş, 12 martla birlikte geniş tasfiyelere gitmiştir. Latin Amerikadaki gibi iç savaşa uygun bir biçimlenişi olmayan, geniş Türk Ordusunda daha bir süre devrimci geleneğin izleri görülebilir. Ancak süratle oligarşi, tasfiyeler ve ye-

niden düzenlemelerle orduyu iç savaş ordusu haline getirerek doğrudan vurucu gücü haline getirmektedir.

«2-) Oligarşi, 12 Mart Darbesini ülkemizdeki küçük-burjuvazinin gücünü dikkate alarak, onlara ters düşmeyecek, «Atatürkçü, milliyetçi», «ilerici» «reformcu» sloganlarla yapmış. I. Erim Hükümetide reformist bir hükümet olarak görünmeye özel olarak dikkat etmiştir.

«Bu, asker-sivil aydın zümrenin radikal kanadının sağ kanad ile olan ittifakını bozmak, onu tecrid edip, bu sloganlarla en azından nötralize edip, bürokrasi ve ordu içindeki, «tarafsız» ve sağ kanadı kendi saflarına çekmek için uyguladıkları bir yöntemdir. Oligarşi, ülkedeki nisbî dengeden dolayı, bu yöntemi uygulamaya mecburdu. Çünkü Türk Ordusu, ülkenin tarihsel gelişmesinin sonucu olarak, Latin Amerika orduları gibi oligarşinin henüz vurucu gücü olmuş ve o şekilde örgütlenmiş değildi. Bu mekanizmayı, kendi politikasının doğrudan aracı olarak kullanabilmesi için, bu türlü sloganlarla işini yürütmesi zorunluydu.

«Ayrıca, Amerikan emperyalizmi sömürüsünü daha da genişletebilmek (tabii işbirlikçi-tekelci burjuvazi lehine de) yani sömürüyü disipline edebilmek için, bürokrasi ve ordu içindeki küçük-burjuva aydınlarının desteğine de muhtaçtı.

«Şöyleki, bu sömürüyü disipline etme eylemi oligarşinin içindeki eski etkinliklerini kaybetmiş olsalar bile, hala belli bir güç olan, özellikle mecliste önemli bir çoğunluğu oluşturan öteki gerici sınıf ve zümreleri —ticaret ve tarım burjuvazisi ile feodal kalıntıları— son derece rahatsız etmektedir. Bu yüzden başlangıçta bu sarı «reformları» büyük bir işbirlikçi-tekelci burjuvazinin teorisinin yapıldığı **Milliyet** gazetesi şu şekilde özetlemektedir: **«... bü-**

yük burjuvazinin öncü çekirdeğini teşkil eden grup özel sektörün bazı kesimlerine göre daha ileri görüşlere de sahiptir. İstekler öncelikle geleneksel ticaret ve tarım sermayelerini (kapitalizm öncesi **ortamdaki güçlerini sarsacak biçimde etkileyeceğinden) fazlasıyla rahatsız etmektedir. Oysa, varolan koşulların getirdiği kapitalist üretim biçimi Türkiye'de daha** rasyonel **tedbirlerin alınmasını zorunlu kılmaktadır. OECD, 1970'in daha ilk günlerinde, Türkiye için bu yönde bir dizi rasyonelleşme tedbiri tavsiye etmişti.»** (Ali Gevgili, **Türk Kapitalizmi ve** Yeni İstekleri)

«Bu kapitalizm öncesi sınıf ve zümrelerin sömürüyü disipline etmeye yönelik «reformlara» karşı tepkilerini, emperyalizmin ve yerli tekelci-burjuvazinin saf iktidarı olan I. Erim Hükümeti, «İleri, Atatürkçü, reformist» görünüm altında, küçük-burjuva aydın çevrelerin desteğini alarak, bu çevreleri bu zümreler üzerinde baskı unsuru olarak kullanıp, kırmaya çalışmıştır.

«Ve ilk dönemde, en radikal küçük-burjuva kanadının bile bu konuda desteğini almayı da başarmıştır.

«3-) Ancak, **silahlı propaganda, I. Erim Hükümetinin gerçek yüzünü ve emellerini, oligarşinin en gerici, en azgın ve terörist yönetimi olduğunu açığa çıkarmıştır. Böylece, Amerikan emperyalizminin ve işbirlikçi yerli burjuvazinin oyununu alt üst ederek, maskesini alaşağı etmiş, kademeli planını bozmuştur. «İlerici, reformist, Atatürkçü» görünümü altındaki açık faşizmin erken doğum yapmasını sağlıyarak, küçük-burjuva aydın çevrelerde dahil olmak üzere kamuoyunun gözlerini açtı.**

«Bugün, aşağı yukarı bütün küçük-burjuva devrimci aydınları I. Erim Hükümetinin niteliğini açıkça anlamış bulunmaktadırlar.

«4-) Küçük-burjuva aydın kamuoyunun desteğini kaybeden emperyalizm-işbirlikçi (tekelci) burjuvazi ikilisi, bu sefer zorunlu olarak, sömürüyü disipline etmeye yönelik bir dizi rasyonelleştirme tedbirlerinden (sarı reformlarından) tavizler vererek, tekrar bu tedbirlerden zarar görecek olan öteki gerici sınıf ve zümrelerle ortak müşterekler etrafında anlaşmışlardır.

«Bugün oligarşi içinde tam bir bayram havası hüküm sürmektedir. II. Erim Hükümeti de, bu anlaşmanın ve gericilerarası barışın hükümetidir.

«İşte 12 mart ile birlikte ülkemizde sınıflar kombinezonunda meydana gelen değişiklikler bunlardır.

«Bütün bunların anlamı, kaba deyişle, ülkemizin Latin Amerika ülkelerinden farksız bir ülke haline gelmesidir.

«Artık 1961-70 döneminin sınırlı demokratik ortamı tarihe karışmış, nisbî denge bozulmuştur. Emperyalist işgalin ve istismarın Türk Ordusu aracılığıyla sürdürüldüğü, ekonomik ve demokratik amaçlı her çeşit kıpırdamanın terörle susturulduğu bir ülke haline gelmiştir Türkiye.

«Bundan böyle, bütün legal yolların tıkanmasından emekçi kitlelere karşı tenkil politikasının en gaddarca sürdürülmesinden dolayı, kitlelerle diyalog kurmanın ve onları devrim saflarına çekmenin temel mücadele biçimi silahlı propagandadır.

«Ülkemizin Latin Amerika ülkelerinden ve de öteki geribıraktırılmış ülkelerden kendine özgü temel farklılıkları ise şunlardır: (Bu temel faktörlerin yanında daha pek çok tali faktör sayılabilir.)

«1-) **Ülkemizin Jeo-politik Durumu:**

«Askeri ve taktik bir sorun olduğu için şu kadarını söyliyelim. Devrimciler için ülkemizin jeopolitik durumu oldukça önemli bir avantajdır.

«Dezavantajı ise, anti-komünizm propagandasının tarihi «moskof düşmanlığına» dayandırılmasıdır.

«2) **Tarihi ve sosyal gelişmenin oluşturduğu özellik:**

«Osmanlı feodal bünyenin ayırd edici özelliklerinden (katı merkeziyetçiliği, güçlü devlet aygıtı ve zayıf otodinamizmi) dolayı, Anadolu insanının kafasında devlet mefhumu karşıkonulmaz, yıkılmaz bir kavram olarak yerleşmiştir. Keza, ülkede 1950 ye kadar yönetimi elinde tutan küçük-burjuvazi diktatörlüğünün, geniş bürokratik mekanizması ve tek parti anlayışının küçük-burjuva yukardan aşağıya tahakkümü, devlet otoritesinin «karşı-konulmaz, yenilmez ve yıkılmaz» bir güç olduğuna ilişkin yüzyılların yerleşmiş düşüncesini perçinlemiştir.

«Ayrıca merkezi devlet otoritesinin baskısı altında ezilmiş, bunalmış Anadolu insanı, kaderci bir düşüncenin rijid kalıpları içinde, «böyle gelmiş, böyle gider» düşüncesi ile **politik pasiflik** içindedir. (Emperyalizmin III. bunalım döneminde, geribıraktırılmış ülkelerde oligarşi ile halk kitlelerinin düzene karşı tepkileri arasında kurulmuş olan sunî denge, ülkemizin tarihi, sosyal özelliklerinden dolayı, çok daha fazladır.) Yıllardır aldatılmış, kazıklanmış olduğundan lafa, söze vs. ye artık inanmaz olmuştur. Bu nedenle kendisine söylenenlerin bizzat söyliyenler tarafından eyleme döküldüğünü görmeden inanmaz.

«II. yeniden paylaşım savaşından, özellikle 1960 dan sonra (Amerika gizli igalinin oluşturduğu ekonomik, sosyal ve politik kriz) ülkedeki sınıflararası kutuplaşmayı ve emekçi kitlelerin memnuniyetsizliğini had safya çıkarmıştır.

«Bugün Anadolu'nun pekçok yerinde halkın uyanık kesimleri, düzenin bütün partilerinden

umutlarını kesmişler ve bu sefaletten kurtulmanın tek yolunun isyan etmek olduğunun bilincine varmışlardır. Halkımızın uyanık kesimleri, Amerikan «gavuru» ile işbirliği içinde olan ağaların, patronların, parababalarının nasıl kendilerini iliklerine kadar sömürdüklerinin farkındadırlar. Kitlelerde zenginlik düşmanlığı had safhadadır. Onların anlayamadığı tek şey, yenilmez bir güç olarak gözlerinde büyüttükleri oligarşik devlet cihazının kof ve çürüklüğüdür. (Oligarşi, kitlelerin bilincinde fikri sabitlik derecesinde, «devlete karşı - konulmaz» düşüncesini iyice perçinlemek için, sürekli olarak yaygara, gözdağı, kuvvet gösterisi ve demagoji ile özellikle bu konuyu işlemektedir.)

«Bu yüzden beş-altı tane devrimci askeri eylem, (Propagandası yapılmamasına rağmen) **kitlelerde derin bir şaşkınlık ve sempati yaratmıştır. Latin Amerika ülkeleri de dahil olmak üzere hiçbir geribıraktırılmış ülkede, henüz mayalanma aşamasında olan bir gerilla mücadelesi, kitlelerin üzerinde bu kadar etkili ve prestijli olmamıştır.**

«Bunun nedenleri açıktır.

«Birkere, hiçbir geribıraktırılmış ülke insanında «devlete karşı - konulmaz, çünkü yenilmez» yanlış düşüncesi, Anadolu insanının kafasında şekillendiği biçimde şekillenmemiştir.

«İkinci olarak, meclisinden, düzen partilerinden ve politikacılarından nefret, nutuk ve lafta kalan propagandaya karşı alerji, ülkemizin emekçi kitlelerinde, hemen hemen öteki geribıraktırılmış ülkelerdeki kitlelerdeki ile kıyaslanmayacak seviyededir.

«Üçüncü olarak, halkımızın uyanık kesimleri pasifist, kuyrukçu çalışma tarzı içinde olan «solculardan» bıkmış ve onlardan hiçbir hayır gelmeyeceğini de anlamışlardır. Yıllardır bu kesim gerçekten devrim meselesini ciddiye alan, umutlarını bağlaya-

bileceği bir savaşçı örgütün özlemini duymaktadır. (THKP-C nin bugünkü prestijinin kaynağı da budur.)

«İşte bu nedenlerden dolayı, devrimci propagan**danın etkili olabilmesi, kitlelerin devrim saflarına çekilebilmesi için silahlı propaganda, Latin Amerika ülkeleri de dahil olmak üzere bütün geribıraktırılmış ülkelerden çok daha fazla ülkemiz için şart ve elzemdir.**

«Kitlelerin düzene karşı memnuniyetsizlik ve kıpırdanmalarının eyleme dönüşmesi için, önce inandırıcı olmalıyız. Söylediklerimizi bizzat eylemimizle onlara göstermeliyiz. Devrimciler herşeyden önce bir yandan kitlelere, hakim sınıfların baskı örgütünün, yüzyıllardır kafalarında şekillendiği gibi olmadığını, aslında çürük ve kof olduğunu, onun bütün gücünün yaygara, gözdağı ve demagojiden ibaret olduğunu askeri eylemleri ile göstermelidirler. Öte yandan, kitleleri devrimci propagandaya **açık** hale getirebilmek ve bu yolla devrimci bilinci onlara götürüp onları devrim saflarına çekmek için, askeri eylemlerin üzerine oturmuş propagandayı işletmelidirler.

«Tekrar niteliğinde de olsa söylediklerimizi kısaca özetliyelim.

«Ülkemizin ekonomik, sosyal ve tarihi gelişiminin sonucu olarak, bir başka deyişle, geçmiş dönemlerde devletin niteliğinden dolayı, halkımızın tepkileri ile devlet arasında bir sunî denge hep süregelmiştir. Emperyalizmin üçüncü bunalım döneminde istismar metodunda yaptığı değişiklikte böyle bir sunî dengeyi kurmayı amaçlamaktadır. Bu bakımdan Amerikan emperyalizmi ülkemizde çok iyi bir zemin bulmuştur.

«Bu bakımdan Latin Amerika ülkeleri dahil olmak üzere bütün geribıraktırılmış ülkelerdekinden

çok daha güçlü olan suni dengeyi bozmak için temel mücadele metodu barışçıl mücadele biçimi değil, silahlı propagandadır. Pasifist ve revizyonist mücadele biçimleri bu sunî dengeyi devam ettirmekten başka hiç bir şey yapamaz.

«Ve bütün baştan beri sıraladığımız nedenlerden dolayı, **Şubat-Mayıs şehir gerilla eylemleri sonucu, halkımızın uyanık kesimlerinde düzene karşı duyulan memnuniyetsizlikler devrimci sempatiye dönüşmüştür.** (*) Her yeni, önce tepki ile karşılanır. Giderek yer eder ve benimsenir. Oligarşinin yurt çapında yürüttüğü karşı-propaganda önceleri belli ölçülerde etkili olmuşsa da, şu anda artık eski etkinliğini yitirmiştir. Halkımızın düzene karşı nefreti o seviyededir ki, oligarşiye karşı yürütülen 5-6 askeri hareket bir anda devrimciler lehine azımsanmayacak bir prestij yaratmıştır.

«Silahlı devrim cephesine karşı, somut bir yönelmenin olduğu ve mücadelenin tam bir nitelik sıçraması yapacağı evrede, silahlı propaganda, henüz rüşeym halinde iken darbe yedi.

«Şu anda bizlerin görevi, düzen değişikliğinin şu veya bu biçimde gerekliliğine inanan kitlelere böyle bir değişikliğin mümkün olabileceğinin güvencini yaratmaktır. Örgütsüz olan ve idealist düşüncenin perspektifinden, oligarşik devlet gücünü «dev gibi» güçlü ve yenilmez olarak gören kitlelere, merkezi otoritenin aslında göründüğü kadar güçlü olmadığını, kof olduğunu, bütün gücünün yaygara ve gözdağı olduğunu bizzat devrimci pratik içinde göstermek suretiyle bu güvenceyi yaratabiliriz.

(*) Sadece THKP-C nin değil, THKO nun silahlı eylemleri de bu konuda etkili olmuştur.

«Evet, kitlelere, oligarşiye karşı savaşan silahlı devrim cephesinin güçlü olduğunu göstermemiz, bir bakıma **kuvvet gösterisi** yaparak, düşmanı yıpratmamız, moralman çökertmemiz gerekmektedir. Bunun tek yolu öncünün bir dizi askeri zaferleridir. Sağlanan potansiyelin kaybolmamasının giderek genişlemesinin tek yolu budur. Devrimci merkezi yayın organı ancak, bir dizi askeri eylemlerden sonra söz konusu olabilir. (Bu, bu süre içinde devrimci yayının tatil edileceği anlamında yorumlanmamalıdır. Bu süre içinde kitlelere elbette askeri eylemlerin üzerine oturmuş, devrimci yayın yapılacaktır. Ancak bu aşamada bu periyodik olmayacaktır. Ayrıca siyasi kadroların eğitilmesini amaçlayan pratiğimize ışık tutan broşürler de çıkartılacaktır.) Gerek neşir yolu ile, gerekse de propagandistler aracılığıyla yapılan ajitasyon ve propaganda var olan bir şeyin üzerine oturmak zorundadır. Bugün, bir kaç tane sözde devrimci yayın organı çıkmaktadır. Zaman zaman çeşitli «solcu» fraksiyonların, kitleleri silaha sarılmaya davet eden bildirileri dağıtılmaktadır. Etkileri nedir? Etkileri **hiçtir.** Çünkü **soyutun** propagandasıdır. Kitleler, kendilerini bir dizi keskin laflarla, ayaklanmaya, silaha sarılmaya çağıranı bizzat savaşın içinde görmek ister. Özellikle Türkiye halkı, soyut propagandaya, «ceğiz, cağız»a hiç ama hiç itibar etmez. Kitleler 961 den beri bu tip dergilere, bildirilere alışıktırlar. «Lafla peynir gemisi yürümez.» Kitle, öncüsünü bizzat savaşın içinde görmek ister. Görecek ki, senin içtenliğine inansın. Bu da yetmez. Senin önemli bir güç olduğuna inanacak ki sana meyletsin, **sempatisi güvene,** güveni de giderek **desteğe** dönüşsün.

«Ülkemizde pasifistler özellikle şunu söylemektedirler. «Yapılan eylemler kitlelerde sempati yaratıyor, ama hepsi o kadar...»

«Doğrudur. Kitleler bizlere karşı sempati duymalarına rağmen, henüz aktif olarak desteklemiyorlar ve mücadelenin içine girmiyorlar. Bu son derece doğaldır. Ne bekleniyordu yani? 5-6 askeri eylem sonucu, kitlelerin ayaklanıp, ülkede devrim yapması mı?

«Bu pasifistlerin devrimci mücadeleyi, kısa bir süreç olarak görmelerinin ve sosyal oluşumdan habersizliğinin bir kanıtıdır.

«Biz bugüne kadar şunu söyledik ve hala da söylüyoruz; Devrim yolu engebelidir, dolambaçlıdır, sarptır, Onyılların mücadelesidir. Bugün henüz savaşın başındayız. Ve henüz mayalanma aşamasında kitlelerin bu sempatisi bile silahlı devrim cephesi için büyük bir kazançtı. Çünkü **desteğin yolu, sempati ve güvenden geçer.** Kitle önce silahlı devrim cephesine sempati duyacaktır. Ama gözünde büyüttüğü merkezi devlet otoritesinden dolayı, silahlı devrim cephesinin ezileceği düşüncesi ile eylemleri tereddüt ve büyük merakla izliyecektir. Gerilla savaşının başarı ile yürütülmesi üzerine görecektir ki, silahlı devrim cephesi önemli bir güçtür: yıkılmaz ve yokolmaz. O zaman sempatisi güvene dönecektir. Bu **ikinci evredir.** Güvene dönmesi çoğunluğun desteğinin kazanılması demek değildir. Ancak gerilla savaşı devamlı ve istikrarlı kılındıktan sonra, güven yavaş yavaş desteğe dönecektir.

«Herşey bizim kararlı, inançlı ve tutarlı savaşçılığımıza bağlıdır. Hiç bir zaman yılmamalıyız. Darbeler ve bozgunlar yılgınlık değil, tam tersine devrimci inanç ve öfkemizi bilemelidir. Daha tutarlı ve daha az hatalı savaşmamızı sağlamalıdır.

«3-) **Ülkemizin ekonomik bünyesinin ve de küçük burjuvazinin politik ve ekonomik örgütlenmesinin oluşturduğu özellik:**

«Ülkemizde küçük-burjuvazinin ekonomik ve politik örgütlenmesi, öteki emperyalist işgal altında olan geribıraktırılmış ülkelerden daha güçlüdür. Bu bakımdan ülkemizdeki oligarşi bugüne kadar zorunlu olarak bu zümreye ters düşmeden işlerini yürütmüştür. Hatta 12 Mart'tan sonra, azgınlığını ve terörünü arttırmasına rağmen, yine de bir Pakistan Yunanistan ve Brezilya'daki gibi gerici yönetimler gibi açıkça hukukiliği ve demokratlığı reddetmemekte, görünüşte bazı ufak tefek tavizler vermektedir.

«İkinci olarak, ülkemiz, öteki emperyalist işgal altındaki geribıraktırılmış ülkelerin çoğuna göre, yüzde yüz dışa bağımlı da olsa, daha güçlü orta ve hafif sanayiye sahip bir ülkedir.

«İkinci temel özellikde, belirttiğimiz tarihi sosyal politik ve psikolojik etkenlerin yanında, bu iki etkende kitlelerin spontane patlamalarını pasifize etmede temel rolü oynamaktadır.

«Bu da solda, revizyonistlerin ve pasifistlerin barışçıl ve uzlaşıcı sözde mücadelelerine bir gerekçe olmaktadır. Pasifistler, uzlaşıcı ve teslimiyetçi tutumlarını, «Ülkemiz, uzak doğu ve Latin Amerika ülkeleri gibi değildir; oralarda kitlelerde bir isyancı gelenek vardır. Oysa ülkemizde durum başkadır, böyle bir gelenek yoktur. Bu yüzden, önce kitleleri, silahlı aksiyonun dışındaki mücadele biçimleri ile bilinçlendirip, örgütliyelim, yani silahlı mücadele için asgari (!) örgütlenmeyi sağlıyalım, ondan sonra silahlı mücadeleye başlarız,» diyerek haklı ve mazur göstermeye çalışmaktadırlar (*). Bu da, belli

---

(*) Pasifistlerin, emperyalizmin işgali altında olan ülkemizde meseleyi bu şekilde koymalarının türkçesi, «önce revizyonist çalışma yaparak, kitleyi ve kendimizi örgütleyelim, ondan sonra da devrimci mücadeleye başlarız demektir. Oysa, barışçıl mücadele me-

todları temel alınarak yapılan örgütlenme asla savaşma aşamasına geçemez. Yunanistan örneği açıktır.

ölçülerde, önemsiz sayılmasa bile solda bulanıklık yaratmaktadır. Bu revizyonist ve pasifist yorum, formel mantığa göre çok mantıki (!) olduğu için, meselelere henüz diyalektik materyalizmin ışığı altında bakamıyanların kafalarını bulandırmaktadır.

«Bizim gibi ülkelerin ekonomik ve sosyal durumunun revizyonizmin ve pasifizmin statik örgütlenmesi (kurumculuk) için maddi bir temel teşkil ettiğini Guevara şu şekilde izah etmektedir: **«Yoğun bir şehirleşmenin ve gerçek bir sanayileşme değilse bile az çok gelişmiş bir hafif ve orta sanayiin bulunduğu ülkelerde gerilla gurubları teşkil etmek daha zordur. Şehirlerin ideolojik etkisi, barışcıl usüllerle örgütlenmiş kitle savaşları umudunu yaratarak gerilla savaşlarını frenler. Bu da bir çeşit** 'örgütcülük' **ya da** 'kurumculuk' (revizyonist örgütlenme) **yaratır ki, az çok 'normal' sayılabilecek olan dönemlerde, halkın geçim şartlarının başka durumlara nazaran pek o kadar çetin olmaması ile nitelenebilir.»**

«4-) 1919-23 Harekâtının Oluşturduğu Özellik:

«Emperyalist açık işgali yaşamış ve emperyalizme karşı muzaffer olmuş bir anti-emperyalist kurtuluş savaşı vermiş olan Türkiye halkında, anti-emperyalist duygular, yabancıya karşı alerji, Latin Amerika ülkelerinden çok daha fazladır.

«Bu duygular devrimciler için çok önemli bir potansiyeldir. Gizli işgal esprisini iyi işliyebilen bir silahlı propagandayı temel alan örgüt, bu duygu ve alerjnin oluşturduğu potansiyeli, sınıfsal bir temel üzerine oturtabilir. (Eğer bu potansiyel iyi işlenmezse, oligarşi bunu anti-komünizm demagojik silahının bir aracı olarak devrimcilere karşı kullana-

bilir. Nitekim bugün bu konuyu oligarşi özellikle işlemeye çalışmaktadır. Ayrıca oligarşi, ülkemizdeki Türk ve Kürt halklarını birbirine düşürmek için de bu konuyu istismar aracı olarak kullanmaktadır.)

«İşte devrimci pratiğimize ışık tutan ülkemizin, emperyalist gizli işgal altında olan öteki geribıraktırılmış ülkelerle olan ortak temel özellikleri ile, onlardan farklı kendine özgü temel özellikleri özetle bunlardır.»

(M. Çayan, Bütün Yazılar, s. 358-369)

Ve bütün bunlardan sonra Devrimci Yol bizi «M. Çayan'ın yazılarındaki dipnotları, geçmişi değerlendirmek için temel çıkış noktası almak»la suçluyor. Bu suçlamaya da cevabı gene M. Çayan versin: «Kitleler 961'den beri bu tip dergilere, bildirilere alışıktırlar. 'Lâfla peynir gemisi yürümez.' Kitle, öncüsünü bizzat savaşın içinde görmek ister. Görecek ki, senin içtenliğine inansın.» İşte M. Çayan'ın Devrimci Yol'a (bize ters gelen) cevabı budur.

Ustaca (!) yapılan silahlı propagandanın reddini ise gene keskin bir evrim, devrim aşamalarının içiçeliğini savunma izliyor. Bu konuda «Devrimci Gençlik» ile KURTULUŞ arasındaki tartışmaların hatırlanması yeterlidir. Sadece dipnotları'na ufak bir hatırlatma yapalım: **Devrimci Yol; «evrim aşa**masını evrim (nicel birikim), devrim aşamasını da devrim (nitel sıçrama) ile eşitlendirme şeklindeki bir kavram karıştırması...» diyor. Ve bizi kavram karıştırmasıyle suçluyor. Ama, eğer sorunu böyle koymak yanlışsa ve bu yanlışı yapan suçlanacaksa, «suçlu» Stalin'dir.

«Açıktır ki, hareket farklı biçimlere bürünmektedir.

«Ve bu yüzden, diyalektik yöntem, hareketin iki biçimi olduğunu söyler: evrimci ve devrimci.

«İlerici unsurlar, günlük faaliyetlerini kendiliklerinden sürdürdükleri ve eski düzeni, küçük, **nicel** değişmelere uğrattıkları zaman, hareket evrimcidir.

«Aynı unsurlar, birleştikleri, bir tek görüşle donandıkları ve eski düzeni yok etmek ve yaşama **nitel** değişiklikler getirmek, yeni bir düzen kurmak amacıyla düşman kampını süpürüp geçtikleri zaman, hareket devrimcidir.

«Evrim, devrimi hazırlar ve ona ortam yaratır; devrim, evrim sürecini tamamlar ve onun daha ileri faaliyetini kolaylaştırır.» (Stalin, Anarşizm mi? Sosyalizm mi?, s. 16)

Bu konudaki tartışma gerçekten «saçma» bir şey. Diyalektiğin abc'sini tartışmak ve bunun üzerine devrim, parti, vs. gibi konularda anlaşmaya çalışmak pek mümkün değil. «Devrimin Yolunu» çizmeden önce diyalektiği **kabaca** kavramak gerekiyor.

Evrim-devrim aşamaları ile ilgili bölümün sonunda ise Devrimci Yol bir kez daha meseleyi çarpıtıyor. «Birilerinin» her durumda (sürgit) silahlı mücadele yürütmek düşüncesinden, kabul edilemez olduğunu söylüyor. Mahir Çayan ise, yazımızın başında belirttiğimiz, Devrimci Yol'un tesbitlerini yaparak «millî kriz»i anlatıyor ve «Ülkemizdeki baş çelişki oligarşi ile halkımız arasındadır. Bunun pratikteki görünümü, halkın devrimci öncüleri ile oligarşi arasındadır» diyor. Yani, stratejik hedef anti-emperyalist, anti-oligarşik devrimdir. Ama, Mahir Çayan'a göre stratejik hedefin doğru tesbiti ile iş bitmez. Temel, öncü ve ihtiyatları da doğru tesbit etmek gerekir ve M. Çayan bunları tesbit etmiştir. Bununla da yetinmemiş, devrimin izleyeceği rotayı da açıkça tayin etmiştir:

«... ülkemizin özelliklerinden dolayı, halk savaşı öncü savaşı aşamasından geçecektir.

«Politikleşmiş askerî savaş stratejesinin ışığında devrimci rota şöyle bir çizgi izleyecektir:

1. aşama: Şehir gerillasını yaratma

2. aşama: Şehir gerillasını geliştirme, Kır gerillasını yaratma

ve **kuvvet gösterisi.** Bu iki aşamada, savaşın, **psikolojik yıpratma** yönü ağır basacaktır.

3. aşama: Şehir gerillasını yaygınlaştırma, Kır gerillasını geliştirme.

4. aşama ise; kır gerillasını yaygınlaştırma aşamalarıdır.» (Bütün Yazılar, s. 374)

Bunlar oldukça açık ifadelerdir ve Kesintisiz'lerin silahlı propaganda, öncü savaşı anlayışını kabul edenler için, «sürgüt silahlı mücadele» kesin gereklidir. Tersi M. Çayan'a göre «pasifizm» dir.

Devrimci Yol Bildirge'sinde, bu yazıda * ele alacağımız son konu «Parti ve Kürt meselesi»dir.

Ulusal sorunu «sloganlar düzeyinde tartışmaktan» kaçınan «D.Y.» soruna slogan bile olamayacak bir başlıkla eğilmektedir: «Parti ve Kürt meselesi». Sosyalistler enternasyonalisttirler ve meselelere de bu perspektif ışığında yaklaşırlar. Bu yaklaşım tek doğru yaklaşımdır. Ulusal soruna eğilirken de sos-

---

(*) Bildirge'nin son bölümü, özellikle partileşme süreci ve kadrolara ilişkin anlayış, ayrı bir yazı konusudur. Yalnız burada da Bildirge'nin ilginç bir «tesbiti»ni aktaralım. Sömürge ve yarı sömürgelerde parti sorununa değinirken bu tür ülkelerde partinin daha kurulmasıyle silahlı mücadelenin başlayacağı vurgulanıyor; «proletarya partisinin daha başlangıçtan itibaren savaşmak zorunda bırakıldığı... bir süreç söz konusudur» tesbiti yapılıyor. (Burada her şeyden önce böyle bir kural olamayacağı gerçeğine değinelim. Dünyadaki örnekler ortada.) «D.Y.» aklınca kurnazlık yaparak geçmişi inkâra «teorik» kılıf geçirmeye çalışmaktadır.

yalistlerin kriteri değişmez, aynıdır. Bu meselede de proletaryanın çıkarlarına bağımlılık esastır. Bu soruna ciddî bir biçimde eğilmeyi bugüne kadar beceremeyen «D.Y.» daha baştan saçmalamaktadır. Eğer «D.Y.» ulusal soruna değinmek amacındaysa başlığı da buna ilişkin olmalıdır. Çünkü Kürt sorunu ulusal sorunun bir parçasıdır. «D.Y.» faydacı yaklaşımlardan uzaklaşmalıdır.

«D.Y.», geçmişte ulusal soruna genelinde doğru eğilindiği kanısındadır. «Ne var ki bu genel yaklaşım ülkemiz koşullarına uygun bir ulusal sorun programı ortaya koyulmadığı için doğru olarak kabul edilemez. Bu eksiksiz ezen ulus şövenizmine karşı ajitasyon-propagandanın ihmali ile birlikte ele alındığında geçmişin bu yönden eleştirilme gereği ortadadır.» (Bildirge, s. 45)

«D.Y.» burada da saçmalamaktadır. Niçin geçmişte böyle bir ihmal olmuştur, diye sorsa ve cevaplayabilse saçmalamasının nedeni hemen ortaya çıkacaktır. Ve «D.Y.», Kemalistleri vasıtasız ihtiyat olarak değerlendirdiği sürece de saçmalamaktan kurtulamayacaktır.

Bildirge, bütün tutarsızlığına ve hatalarına karşın, bizce olumlu bir adımdır. Belirtelim ki geçmişi bu tür eleştirme yöntem olarak devrimcilerin baş vuramayacağı bir yol olmalıdır. Bizce Kesintisizler'-in temeli öncü savaşı esprisidir. Sözde «öncü savaşı» savunan Bildirge'ciler değil bu konuya eğilme, bu kelimeleri bile 58 sayfa içinde kullanmamayı tercih etmişlerdir. Biz bu yazımızda da esas olarak, «D.Y.» nin bugün sözde savundukları yaptıklarının farklı olduğunu göstermeye çalıştık. Aslında «D.Y.» nin eleştirilecek pek çok şeyi var. Bizim bu belirleme ışığında «D.Y.»ye yaklaşımımızın esas nedeni, yapay

düşmanlıklarla ideolojik mücadelenin kördüğüşüne döndürülmesini engelleme arzumuzdur. «D.Y.» bugüne kadar hiç bir temel eleştirimize cevap vermemiştir ve işleri dipnotlarla idare etmektedir. Nereye kadar?..

KURTULUŞ

Faşizm Üzerine Notlar - II

FAŞİZM VE FAŞİST DİKTATÖRLÜK

Türkiye'de faşizm üzerine olan tartışmaların kısırlığı, kavramların mahiyetlerinin yeterli bir açıklığa kavuşturulmadan birbirleriyle tokuşturulmasından ileri gelmektedir. Bu aslında Marksist teorinin diğer alanlarında da aynıyle işlemektedir. Bu işin en kaba biçimi MDD, SD boğuşmasında izlenildi. Boğuşma diyoruz, çünkü o dönemdeki tartışmalar, büyük ölçüde, bir tekniğe sahip olmaksızın ezbere süren sokak boğuşması gibi idi. Bütün bunların yanında marksizmden nasibini alanlar bu kavramların ne olduğunu açığa çıkarmaya çalıştılar. Bu doğrultuda inkar edilemez çaba THKP hareketinden geldi. Gene de dönemin karakteristiği olan içi boş kavram ve sloganları tokuşturmak geleneği yıkılamadı. Bugün hâlâ hangi konu tartışma alanına gelirse gelsin, kavramlar tokuşturması sürgit devam etmektedir. Faşizm konusu da işte bunlardan biridir. Bugün her siyasi odak, birbirini çiğ çiğ yemeğe hazır olsa da, Faşizm denildiğinde anladıkları tek şey, gaddarlık, yamyamlık, kan içicilik gibi şiddet ifadeleridir. Bu, faşizmin mevcut durumunu ne olarak değerlendirirse değerlendirsin, ister tırmandırsın, ister tepeden aşağı göndersin, ister açık ister kapalı desin, ister sömürge tipi yapıp

yumuşatsın hemen her gurup için aynıdır. Bütün bunların hepsi de kendilerine ustalardan kaynak bulurlar. «Faşizm, finans kapitalin, en gerici, en şoven, en emperyalist kesiminin açık terörist diktatörlüğüdür» şeklindeki açıklama içindeki laflara hiç dikkat etmeksizin her durumda kullanılan baz durumuna getirilmiştir. Laflara dikkat edenlerde el çabukluğuyla «finans kapitalin» sözcüğünü «hakim sınıflar» haline getirip, «en emperyalist» sözcüğünü de iç edip, yeni tanımlamalarını oluşturmakta ve ayrıca başına da «ustanın dediği gibi» ifadesini ekleyerek istediği gibi kullanmaktadırlar. Ama dikkat etmezler ki bu genel olarak faşizmin değil faşist diktatörlüğün çok kısa bir tanımlamasıdır. Kısaca iktidardaki faşizmin oluşturduğu açık diktatörlüğün karakterini belirterek hiç kimseye faşizm konusunda bir şey anlatmış olamayız. Bu nedenledir ki faşizmin ne olduğunu tek bir tanımla değil, bütün yönleriyle ortaya koymak suretiyle ona karşı mücadele taktiklerini de ortaya getirebiliriz. Ama ülkemizde faşizmin iktidarda olduğunu söyleyen pratik körü teoricilerimizin böyle bir derdi olmasa gerektir. Zaten o iktidardadır! Gizli yahut açık!

Bilindiği üzere tarihte, çeşitli toplum biçimlerinde birçok açık terörist diktatörlüklere rastlanmıştır. Köleci ve feodal devletler genellikle bu karakteri taşımışlardır. Hepsi de halkı sopa zoruyla bir düzen içinde tutmuşlar, kendilerine karşı olan her direnişi en kanlı bir biçimde bastırmışlardır. Kapitalizm çağında ortaya çıkan burjuva devlet de, sıra halkı katletmeğe geldiğinde onlardan daha azgın bir aygıt yaratmış olduğunu kanıtlamıştır. Burjuva devletin, burjuva demokrasisi denen biçimi, bazılarının zannettiği gibi «baskı ve teröre dayanmayan» bir devlet olmamıştır. Her yeri geldikçe

bunu unutanlara hatırlatmak üzere abasının altından sopasını göstermiştir. Kısacası devlet, herzaman için şiddetin örgütü olmuştur. Onu bu özelliğinden ayrı olarak kavramağa imkan yoktur, çünkü aksi takdirde devlet kelimesinin karşılığı marksist sözlüklerden kalkar. Tek bulunabileceği yer resmi burjuva ideolojisine bağlı olan sözlükler olur. Zaten küçük burjuvalar da onu oradan öğrenirler.

Şiddet devlet içerisinde kurumlaşmıştır. Bu her zaman böyledir. Bazı devlet biçimlerinde, kurumlaşmış olan bu şiddeti örten ve onu topluma dolaylı yollar sunmağa yarayan bir örtü varolur. Çoğunluğu egemenliği altında tutan bir azınlık için böyle bir yol daha avantajlıdır. Ama azınlığın diktatörlüğü gene kendisini devam ettirir. Bu tür devlet biçimlerine **örtülü diktatörlükler** denir. Onların böyle örtüler altında olması burjuvazi ve onun uzantıları tarafından diktatörlüğün var olmadığını kanıtlamağa yarayan bir araç olarak kullanılır. Ancak, görünüşlerle hiçbir zaman yetinmeyen marksist analiz yöntemi bu örtünün altındaki gerçeğin bir diktatörlük olduğunu ortaya koyar. Böyle biçimsel bir örtünün varlığı yine de burjuvazinin manevra alanını sınırlar, halk için belirli bir manevra alanı açar. Ne varki, bu örtü burjuvazi için bir ayak bağı haline geldiğinde artık dolaylı hareket etmeğe kalkışmak kendisi için ölüm olacağından, bu örtüyü atıp ayak bağından kurtularak **açık diktatörlüğünü** ilan eder. Elbette böyle bir ilanın salt burjuvazinin iradesiyle bağımlı olduğunu düşünmek, karşısındaki güçlerin yalnızca bir nesne olduğunu iddia etmek olur. Aksine karşıdakiler birer öznedir ve olay karşılıklı güçlerin dengesine bağlıdır.

Burjuvazinin başvurduğu tipik, atipik açık diktatörlüklere tarihte bolca rastlanılmıştır: Mutlakiyet, Bonapartizm, askeri diktatörlükler, faşist dik-

tatörlük gibi. Faşist diktatörlüğün dışındaki açık biçimler, açık terör uygulamakla karakterize edilebilecekken, faşist diktatörlük, salt bununla karakterize edilemez. Çok daha karmaşık bir olgu söz konusudur. Bu karmaşıklığı kavrayabilmenin tek yolu ise faşizmin ne olup ne olmadığının kavranılmasıdır. Türkiye'de içine düşülen hataların başında faşizmin ne olduğu belirlenmeksizin, mevcut devletin faşist diktatörlük olduğu varsayımından hareketle ona özellikler atfetmek gelmektedir.

Faşizm Nedir :

Faşizmin hangi ihtiyaçtan doğmuş olduğunu kavrayabilirsek gerçekten ne olduğunu da kavrama imkanına da sahip olabiliriz. Ekim devrimi olayına kadar proletarya, burjuvazi nazarında «aşağılık» bir sınıftı. Böyle bir sınıf isyan edebilir, sağı solu yıkabilir ama hiçbir zaman kendi başına istikrarlı bir yapı yaratarak, bunu sürdüremezdi. Karl Marx ne kadar komünizm denen sistemin yaratıcısının proletarya olacağını söylese de bu bir hayalden öte gidemezdi ve onun teorileri proletaryayı harekete geçirecek olsa dahi ancak belirli bir ölçüde tahribata yol açabilirdi. Proletaryanın bu tahribatını da önlemek, mevcut devleti günlendirmekle büyük ölçüde aşılabilirdi. Polis ve ordu yeterince güçlü olursa, sistem açısından temel bir tehlike teşkil etmeyen proletaryanın bu huzursuzluklarının getireceği zararlar önlenebilirdi.

Paris Komünü burjuvaziyi belirli ölçüde uyandırdı, ancak komünün başarıyla kanlı bir şekilde bastırılmasının ardından sağlanan güven, «ayak takımının» daha büyük bir tehlike yaratabileceği kuşkularını sildi. Ama çok geçmeden proletarya hareketi ilk defa 1905 devrimiyle birlikte —gerçek mahiyeti burjuvazice yeterince anlaşılamasa bile— sovyetler denen kendi iktidar araçlarını yarattı.

Artık bu hareket karşısında hakim sınıf devlet kuvvetlerinin ötesinde başka şeylere ihtiyacı olduğunun bilincine varmağa başladı. Bu alanda burjuvazinin ilk eylemi işçilerin mücadele örgütleri olan sendikaları ehlileştirmek, onları düzen örgütleri haline getirmeğe çalışmak oldu. Bu hem yeterince başarılı hem de yeterli değildi. Çünkü proletarya, mücadele örgütü kavramını geliştirmiş ve Leninist Partisini yaratmıştı.

Rusya'da hakim sınıfların bu tehlike karşısında ilk bulduğu önemli icat devletin sivil vurucu gücü olarak iş gören ve hiçbir kuralla bağımlı olmayan Kara Yüzler oldu. Polis sendikacılığının yanında Kara Yüzler harekatı çok daha etkendi. Ama bütün tedbirler Büyük Ekim Devriminin gerçekleşmesini engelleyemedi. Ekim Devrimiyle gerçekleşen ve yaşayabilen sovyet iktidarı bütün dünya proletaryasının zaferi olarak ortaya çıkarken, bütün dünya burjuvazisini de dehşete sürükledi. «Ayak takımı» iktidarı ele geçirebildiği gibi onu 71 günden* fazla da sürdürebiliyordu. Bu dehşet içerisinde çeşitli ülkelerin burjuvaları şu yada bu şekildeki gerekçelerle yüreklerine su serpiyorlarsa da kendi ülkelerinde de yükselen proletarya hareketi karşısında, artık klasik biçimlerle sürdürülecek engelleme hareketlerinin yeterli olamayacağını da görebiliyorlardı. Artık sistemin isyanlarla yara alması değil toptan yokoluşu gündeme gelmiş ve belgesi yıllardır ortada dikiliyordu. Çünkü çağ artık, kapitalizmin iflah olmaz genel bunalımının, çöken ve çürüyen kapitalizmin çağıydı. Birinci yeniden paylaşım savaşı, Sovyet devrimini doğurmuş, dünyada ilk kez tek dünya pazarında büyük bir gedik açılmış, Avrupada koskoca bir kapitalist Rus pazarı

---

* Paris Komününün ömrü.

Sovyet iktidarının, sosyalizmin ülkesi olmuştu. Emperyalizm bunu engellemeye çalışmış, fakat başaramamıştır. Sovyet devrimi tüm sömürge ve yarı - sömürge halklarında ve metropol ülkelerde işçi sınıfında derin etkiler yaratmış, Sovyet iktidarı tüm ezilen ulusların ve sınıfların gerçek dostu ve destekçisi olduğunu ilan etmişti. Burjuvazi artık devrimden korkmaktadır. Kendi işçi sınıfından, kendi halkından ve sömürge halklarından korkmaktadır.

Almanya ve İtalya savaşın getirdiği yıkıntıdan en büyük payı alan iki ülke idi. Almanya ve İtalya savaş sonrasında büyük bir proletarya hareketiyle yüzyüze kalmıştı. Burjuvazi en kısa zamanda bir çözüm bulamadığı taktirde, Rusya'da olduğu gibi iktidar proletaryanın ellerine düşecekti. İtalya'da savaş öncesinin cılız hareketi Faşizm tek ve yeterli çare olarak sahnede yerini aldı. Sistem kuruldu, kriz hafifletildi, proletarya ihtilali belası geçici olarak da olsa defedildi.

Bütün bu gelişimin kısa özeti: Faşizmin, tekelci burjuvazinin, kriz içerisindeki sistemi komünizm tehlikesinden kurtarmak üzere yetiştirdiği tamboy bir reaksiyon hareketi oluşudur.

Faşist İdeoloji ve Faşist Hareket

Yukarıdaki paragrafta faşizm konusunda yaptığımız tanımlama elbette ki, faşizmi anlatmağa yetmez. Olsa olsa sorunu kavrama da bir çıkış noktası sağlayabilir. Sonuçları ortaya çıkmış bir olay olduğu için faşizm konusunda böyle bir çıkış noktası getirmek bizler için zor olmamaktadır. Ancak faşizmin ilk kez uç vermeğe başladığı yıllarda bu iş aynı ölçüde kolay görünmüyordu. Karşılaşılan olay son derece karmaşık ilişkiler taşıyor ve bu nedenle de onun üzerine tahlil yapanların birçoklarını kolaylıkla yanıltabiliyordu. Hatta zaman zaman burjuvazinin belirli kesimlerini de ürkütmüş, onların

faşizme «Kara Bolşevizm» adını vermelerini dahi getirebilmiştir. Bunlara yol açan Faşist ideolojinin ve Faşist hareketin karmaşıklığı, eklektikliği ve korkunç bir demagoji oluşudur. Ama bütün bu eklektikliğine, demagojik yapısına rağmen onun asli ögeleri ayıklanabilmiş, eklektik ögelerin bu asli ögeler karşısındaki durumları tesbit edilebilmiştir.

Birçokları faşist ideoloji diye bir şeyin olmadığını, onun yalnızca bir demagojiye sahip olduğunu, yani sadece yalandan ibaret olduğunu söylese de —ki bu faşizmin demagojisi sözcüğünün de doğru olarak kavranılması demektir— böyle bir ideoloji vardır ve faşizme karşı mücadelede ciddiyetle ele alınması ve incelenmesi zorunluluğu vardır. Dimitrov'un bu konuda yaptığı uyarı akılda tutulmalıdır: «Bu arada faşist ideolojiyle savaşma sorunları da önemsenmemiştir. Bir çok komünist burjuva ideolojisinin en gerici türlerinden olan faşist ideolojinin —kendi aptallığı yüzünden delirme derecesine varan bu ideolojinin— kitleleri etkileyebileceğini düşünmemişti. (G. D. Faşizme Karşı Birleşik Cephe, Ser Yay. 1. Kitap, s. 113)

Marksizmin çeşitli burjuva dünya görüşleriyle hesaplaşarak kendisini tartışma götürmez bir biçimde kabul ettirdiği ve bu felsefenin Sovyet devrimiyle hayata geçerek doğrulandığı bir dönemde (Emperyalist Çağda) İdealist felsefe de kendisine yeni varyasyonlar aramak zorunda kaldı. Bu dönemde Marksizmin düşmanları onun içine sızarak onu «ehlileştirmeğe» çalışırken, İdealist felsefe de başlıca iki eğilimle kendisini sözde yenilemeğe çalışıyordu. Biri kaba bir şekilde sınıf gerçeğini kabuleden, fakat sınıflararası uzlaşmayı savunan, devleti sınıflardan bağımsız, sınıflar üstü bir uzlaşma aracı sayan Sosyal Demokrasi, diğeri ise, Hegel'in çarpıtılmasına, Nietzsche gibi filozoflara sa-

rılarak, çarpıtılmış doğa ve ırk teorileriyle toplumsal oluşumları açıklamağa çalışan Şoven - milliyetçi faşist ideolojiydi. Bütün mesele Diyalektik Materyalist felsefeye alternatif yaratabilmekti...

Unutmamak gerekirki, faşist ideoloji dediğimiz olgu, burjuva dünya görüşünün yalnızca bir varyasyonudur. Apayrı bir dünya görüşü değildir. Çağımızdaki tüm burjuva dünya görüşleri gibi faşist dünya görüşü de, esas olarak idealizmden kaynaklanır. Bu nedenledir ki, diğer burjuva dünya görüşleriyle bir çok noktada çakışır. Farklı yanları somut koşullara göre büyük değişiklikler arzedebilir. Bütün bu değişikliklerin temelinde yatan, tek motif **kapitalist sistemin en son toptan savunma sisteminin** oluşturulmasıdır. Bu her ülkede ve her tarihsel dönemde faşist ideolojinin ve faşist diktatörlüğün değişmeyecek esas özelliğidir. Bu özelliği genel olarak ele aldıktan sonra, özel olarak da Türkiye'de kazanmış olduğu çerçeveyi inceleyeceğiz.

Faşizm, Kapitalizmin, genel bunalımlarını yaşadığı, proletarya diktatörlüğünü tanıdığı bir dönemde, yani, kapitalist sistemin temel direği olan tekelci burjuvazinin can çekiştiği bir dönemde kendisine karşı ortaya çıkan alternatifle yüzyüze geldiğinde, varlığını bir müddet daha devam ettirebilmek, içine düştüğü krize bir ölçüde çare bulabilmek amacıyla, kendi etrafında toparlayabileceği bütün güçleri toparlayıp en güçlü bir biçimde savunma için yapılan her alandaki genel saldırıdır. Tekelci burjuvazi böylesine bir genel saldırıyı başlatabilmek ve sürdürebilmek için elbetteki, geçmiştekilerden daha farklı bir dünya anlayışını, örgütlenme ve mücadele biçimini yaratmak, geliştirmek zorunluluğu içerisindedir. Böylesine bir yapının malzemesi, hiç önemli değil, biraz çarpıtılarak, heryerden: komünizmden, tarihin çöplüklerinden, mevcut

burjuva doktrinlerinden, mücadele biçimlerinden derlenerek biraraya getirilebilir. Yeterki, bu malzeme varolan sistemin korunmasına yarayabilecek şekilde kullanıma sokulmaya müsait olsun. Faşizm her taraftan topladığı bu malzemeyi bazen doğrudan doğruya, bazen de eğip bükerek kullanır. Tekelci burjuvazinin böyle bir manevraya olan ihtiyacı, daha önceki gerici hareketlerden farklı olarak, geniş bir kitle desteğiyle durumunu stabilize etmeğe, ilerici hareketi ezmeğe çalışmaktan doğar. Bu yanı faşizmin daha önceki gerici hareketlerden en ayırdedici olan yanıdır. Kısacası elde varolan devlet güçlerinin yetemez bir duruma geldiğinde, bu gücün yeteneklerini aşan yeni bir koruma mekanizması kitle desteğiyle gerçekleştirilebilmektedir. Bu kitlenin kazanılması, harekete geçirilmesi ve muhafaza edilebilmesi de bir takım yeni araçları gerektirmektedir. Bu araçlardan biri, hakim sınıfların zaman zaman kullandıkları açık şiddettir. Ama şiddet bu kez de farklı bir biçimde kullanılır. Bu defaki açık şiddet uygulaması yalnızca devletin uyguladığı değil, bunun yanında doğrudan doğruya kitlelerin içerisinde yer alan faşist grupların kitleleri yıldırma, onlara kuvvet gösterisi yapma eylemleri biçiminde de ortaya çıkar. Bu şiddetin teorisinin yapılması gerekir. İşte farklı olan önemli bir yan burasıdır. Hemen her faşist hareket gelişimi sırasında şu ya da bu ölçüde mevcut devlet cihazının yardımını görür. Bu yardımın ölçüsü, içinde bulunulan krizin derinliğine ve devletteki faşist eğilimin ölçüsüne bağlıdır. Krizin derinleştiği, faşist eğilimin güçlü olduğu devletlerde faşizm daha büyük destek görür. Zaten çağımızda bütün burjuva devletlerinde faşist eğilim sürekli bir biçimde şu ya da bu ölçüde mevcuttur. Bu, bir yandan çağımızda devletin faşist devlete doğru sürüklenmek

zorunda olmasından, diğer yandan da faşist hareketin gelişimi içerisinde tek tek yahut örgütlü olarak faşistlerin devlet mekanizması içerisinde elde ettikleri mevkilerin varlığından ileri gelir. Bu durum, demokratik devrimin gerçekleştirilememiş olduğu, gerici ideolojilerin daha yaygın olduğu, ekonomik ve sosyal yapının metropollere göre daha dengesiz olduğu yarı - sömürge ülkelerde daha karakteristik olarak izlenebilir.

Problem, devlet içerisinde dönüp giden bir durum arzetseydi, bunun herhangi bir açık diktatörlükten farkı olmaz, daha önceleri olduğu gibi, hakim sınıfın, sistemleştirilmiş şiddet örgütü olarak gerçekleştirmiş olduğu devlet mekanizmasının, Bonapartist, mutlakiyetçi yahut onlara çok benzeyen bir biçimiyle yüzyüze bulunurduk. Ama sorunun karmaşık olan yanı, üzerinde bu kadar çok tartışma sürdürülebilmesini getiren yanı, mevcut devlet aygıtının ötesinde, tabandan gelen bir gericilik hareketi bütün bir toplumu saracak, toplumun her organizmasına işleyecek bir şekilde örgütlenebilmesi ve onu hareket ettirebilmesidir.

Faşizm toplumun her katından gelen bu geniş kitleyi bir araya getirirken, bir yandan onlara yeni bir dünya görüşü sunar, diğer yandan da bir takım maddi çıkarların sağlanacağı vaadinde bulunur. Esas hareket ettirici motif elbetteki bu maddi çıkar umudu olur. Ama faşizm öylesine bağdaşmayacak çıkarları biraraya toplarken bunların insan düşünüşünde yaratacağı çelişkiyi de elbette bilir. Bu çıkar çelişkilerinin en belirgin olduğu düzey sınıflar düzeyidir. İşte faşizm, maddi çıkar, şan, şeref vaadettiklerinin kafalarındaki bu çıkarlar çatışmasını gizleyebilmek için sınıf gerçeğini ortadan kaldırmağa çalışmak zorundadır. Kitlelerde yer etmiş bir kavrayışı yok edebilmek ancak onun kar-

şısına etkin yeni bir olgu dikmekle mümkün olabilir. İşte faşizm bu yeni olguyu —aslında elbetteki yeni değildir— millet gerçeğinde bulur. Millet sınıfları sözkonusu etmeksizin tüm toplumu ifade edebilecek kavramların en güçlü olanıdır. Uluslaşma çağında kitleler içersinde geniş bir geçerlilik kazanmış olan millet kavramı, bu hazır tabanda en sağlam malzemeyi faşizmin hizmetine sunar. «Tek tek bireyler milleti oluştururlar. Dolayısıyla bireylerin çıkarı, milletin çıkarı, milletin çıkarı bireylerin çıkarıdır» mantık silsilesi içerisinde ve bu mantığın sondan başlatılarak işletilebilmesi, yani «milletin çıkarı bireylerin çıkarıdır» mantığının yerleştirilmesi toplumun sınıfsal çıkarlara göre bölünmüş olduğunu gizler. Ancak bu mantığın yerleşebilmesi milletin veri olarak, bütün gerçeklikleri izah edebilecek temel kavram olarak kabul ettirilmesiyle sağlanır. Bir kez millet kafalarda anahtar kavram haline getirildi mi, o artık dünyanın hareketini de (milletler kavgası), toplumun hareketini de (milletler kavgasında en üste çıkabilmek için milletin güçlü hale getirilmesi) izah eder hale gelir. Sınıf mücadelesi açısından en tehlikeli mantık işte budur: Milletler kavgasında en üste çıkabilmek için, milletin güçlü kılınabilmesi uğruna hiçbir fedakarlıktan kaçınmamak, dolayısıyla milletin güçlü hale gelmesi sonucu, bireyinde mutluluğunun sağlanmış olması. İşte fanatik faşist soruna bu perspektifle eğilir. Sınıf mücadelesini baltalamak amacını güden sosyal demokrasi temelde sınıfların varlığını tanır. Toplumun, aralarında çelişkiler bulunan sınıflardan oluşmuş olduğunu kabul eder. Onun kabul etmediği, bu sınıfsal bölünmelerin ortaya çıkarmış olduğu bazı çelişkilerin uzlaşmaz olduğudur. Sosyal demokrasi bu çelişkilerin uzlaşırlığını, dolayısıyla burjuvaziyle proletaryanın yan-

yana kardeş kardeş yaşayabileceğini öne sürer. Faşizm ise bambaşka bir tezle ortaya çıkar. Sınıf gerçeğinin karşısına, milleti dikerek, sınıflar olgusunu bile kabul etmez.

Faşizm, millet gerçeğini, sınıf gerçeğinin karşısına dikmekle, sınıf mücadelesini elbetteki engelleyemez. İşçiler, «madem aynı milletin fertleriyiz, zenginler de tasada ve kıvançta bizimle birlikte olmalıdırlar» diye kolayca itiraz edebilirler. İşte bu mantığın da yıkılması, bu sorunun ortaya çıkmasını engelleyecek yeni mantığın kurulması gerekir. Faşizm, bu yeni mantığını «bilim»den yararlanarak kurar. O bilimsel(!) olmak amacıyla tabiatın dengesinin nereden geldiğini araştırır. Çünkü insan toplumu da tabiatın bir parçasıdır. Eğer toplumun dahil olduğu tabiatın genel yasası onu esas olarak dengeleyen yasa bulunursa, insanlığın da huzur ve mutluluk içerisinde dengeli bir biçimde yaşayabilmesinin yolu bulunabilir. Nasıl tabiat genel bir yasaya bağlı olarak tıkır tıkır işliyorsa, bu yasanın bulunup ortaya çıkarılması ve insan toplumu içerisindeki işleyişinin de bilinçle kolaylaştırılması mümkün olabilir. Bu durumda, insanlığın ileriye gidişinde, önündeki hiçbir engel kalmayacaktır. İşte faşistler insanlık adına bu büyük görevi üstlenmişlerdir(!).

Doğa üzerine yapılan «bilimsel incelemeler» sonucu tabiatın dengesini sağlayan temel yasa bulunur: «Büyük balık küçük balığı yutar». Hitler, «tabiatın aristokratik ilkesi» dediği bu anlayışı **Kavgam**'da şöyle ifade eder: «Daha kuvvetli olanın rolü hükmetmektir, daha zayıf olanla kaynaşmak değildir. Eğer böyle davranmazsa kendi büyüklüğünü feda etmiş olur. Bu kanunu, sadece doğuşları itibariyle zayıf olan yaratıklar zalimane bulabilirler. Fakat bu husus da onun zayıf ve sınırlı bir

kimse oluşundan ileri gelir. Çünkü bu kanun onun vücudunu ortadan kaldırmasa idi, bütün canlıların gelişmesi akla sığmaz bir şey olurdu.»

İşte Hitlerin yerleştirmeğe çalıştığı mantığın temelinde yatan anlayış bu bir tek paragraf içerisinde özetlenmiştir. «Tabiatın aristokratik ilkesi» her yerde geçerlidir. Gerçeği kavrayabilen, bu ilkenin rahatlıkla işleyebilmesi için **«kavga»** verir. Bu «kavga» tabiatın her alanında cereyan eder. Aynı biçimiyle de toplumlarda sürer. Tabiatta en büyük balık, daha küçük olanları, daha küçük olanlar kendilerinden daha küçük olanları...... yiyerek yukarıdan aşağıya doğru dizilirler. Bu en güçlünün en üstte olduğu bir hiyerarşi yaratır. Bu hiyerarşinin sürdürülmesi sayesinde tabiat dengede kalır. İnsan toplumları içerisinde de aynı «tabiatın aristokratik ilkesi» işler. Hitlerin dediği gibi «daha kuvvetli olanın rolü hükmetmektir, zayıfla kaynaşmak değildir». Zayıfla kaynaşan güçlü, tabiatın aristokratik ilkesini yıkmak suretiyle doğal dengenin bozulmasına ve insanlığın yok olmasına neden olabilir. İnsanlığın varoluş biçimi, en güçlünün en üstte olduğu hiyerarşik bir diziliştir. İşte komünistler tabiatın bu aristokratik ilkesine karşı gelmek, güçlüyle zayıfı aynı düzeye koymaya kalkışmakla insanlığın mahvına uğraşmaktadırlar ve ilkenin rahatlıkla işleyebilmesi için **Kavga**'nın esas olarak bunlara karşı verilmesi gerekir.

Bu mantık millet içindeki varolan hiyerarşik dizilişi koruyacak olan mantıktır. Artık güçlü olan servet sahiplerine karşı, zayıf olan mülksüzlerin söyleyebileceği bir şey yoktur. Aynı mantık uzayarak uluslar arasındaki hiyerarşiye kadar gider. Bu alandaki diziliş, temelini ırkçılıkta bulur. Milletin anlam kazanabilmesi için uluslararası arena zorunludur ve bunu ırkçılık zorunluluğu izler.

Hitler'in toplumsal hayat alanına uyguladığı «Doğal Seleksiyon» teorisi, aslında insanın diğer canlılardan farklılaşırken mücadele etmiş olduğu doğa yasasıdır. İnsan nesli bu yasaya karşı olan mücadelesi ölçüsünde gelişebilmiş, kendisi çevreye uyabiliyorsa yaşayıp, uyamıyorsa yokolma kaderini kabul etmeyip, çevreyi kendisine uydurarak tabiatın üzerinde işletmeye çalıştığı bu doğal seleksiyon yasasını büyük ölçüde işlemez hale getirmiştir. İnsan dışındaki canlılar, doğal seleksiyona son derece az bir ölçüde karşı durur; esas olarak bu yasaya tabi olarak nesillerini devam ettirirler. Çevreye en iyi uyabilme yeteneğine sahip olan türler ya da bireyler, yaşama hakkına doğal olarak en fazla sahip olanlardır. İnsanlığın da tarihi gelişimine göz atılırsa görülürki, insan hayvanlıktan uzaklaştığı ölçüde bu yasanın etkenliğinden de uzaklaşır. Böyle bir doğrultu izleyen insanlığa tersine bir doğrultu vermeğe kalkışmak, insanlığı yeniden gerisin geriye, hayvanlığa doğru sürüklemek demektir.

Aslında Hitler, bu yasayı da çarpıtarak uygulamaktadır. Doğal seleksiyonla birlikte mutasyonlar da ele alınırsa, Hitlerin bu tabiatın aristokratik ilkesini yıkıcı kanıtlar verebilir. Çünkü aynı seleksiyon bir dönemde güçlü olanı, başka bir dönemde güçsüz kılar; güçsüz gibi görünenler ise sıçramalı bir gelişimle (mutasyonla) daha sonraki dönemin güçlü olanı haline gelebilirler. Bu bile Hitler'in oturtmağa çalıştığı faşist mantığı çürütebilir. «Kuvvetli zayıfı ezer» mantığını yıkmasa bile, bir dönemde kuvvetli görünenin, zayıf; zayıf görünenin de kuvvetli hale gelebileceğini ve dolayısıyla gerek tabiatta ve gerekse toplumda değişmez gibi görünen «aristokratik ilke»nin bozulup yeni bir hiyerarşinin kurulabileceğini gösterir. Bu sonuç Hitler'in mantığını toptan yıkmasa bile, mevcut siste-

min varolan hiyerarşisinin yıkılabileceğini, değiştirilebileceğini, yani icabı halinde proletaryanın üstte, burjuvazinin altta olduğu yeni bir hiyerarşinin en azından düşünülebileceğini kanıtlar. Bunun sonucu olarak da, faşizmin tekelci burjuvazi açısından bütün önemini yitirir. Çünkü faşizmden beklenen önemli bir görevde, mevcut toplumsal hiyerarşinin korunmasıdır.

Böylesine manyakça bir mantığın, kitleler nazarında itibarının olamayacağı zannedilebilir. Toplumun altüst olduğu, şiddetin ingiliz anahtarı gibi işlediği bir ortamda, ulusal özelliklere uygun demagojik aksesuarıyla, bu mantık birçoklarını ölümüne bir mücadeleye bile götürebilir. Bir takım faşistlerin canla başla verdikleri mücadeleyi, maddi çıkar sevdasıyla açıklayabilmek olanaksızdır. Onları ölümcül bir sarhoşluk içerisine sokan bir düşünüş mevcuttur. Onun öldürdüğü her komünist, yok ettiği her yahudi büyük insanlık görevinin parçalarıdır. Bu yolda attığı adımların çokluğu bu görevin başarısının ölçütüdür. Bu hava içerisinde olan insana elbetteki hastadan başka bir ad konulamaz. Ama bu hastanın özelliği, yaptığı işleri bir hiyerarşi altında gerçekleştirmesi ve bunların bir bütünün parçaları oluşudur. Bu nedenle de hasta deyip geçilemez. Hastalığın semptomlarıyla olduğu kadar, amilleriyle de mücadele zorunluğu vardır. Onmaz hale gelmiş hastaları yok etmek ne kadar zorunluluk arz ederse, yeni hastaların ortaya çıkmasını engellemek, iyileşebilecek olanları kurtarmaya çalışmak da bir okadar zorunluluktur. Bu ikili görev bir yandan aktif kitlesel mücadeleyle diğer yandan da ideolojik mücadeleyle başarılabilir.

Hitlerin weltanschaung (dünya görüşü) dediği herzenin esasını ve özünde tüm faşist anlayışların özünü oluşturan perspektif işte budur. Bu konuda

en cüretkar ve açık ifadeleri Hitler kullanmış olduğu için biz örneklememizi ondan yaptık. Hemen her faşist hareketin weltanschaung'u ulusal özelliklerle süslenmiş olarak bu çerçevede dolanır. Bu hareketin ideolojik malzemesinin çoğu daha önce gelen birçok burjuva ideologunun eserlerinde zuhur etmişti. Musolini, şiddetin erdemini anlatmaya çalışan Georges Sorel, Edouard Berth, Charles Maurras gibi kişilerin etkisi altında dünya görüşünü oluşturmuştu. Hitlerse, ideolojik gelişim açısından önemli bir yeri olan alman toplumu içerisinde ideolojik malzemesini akıl hocaları Alfred Rosenberg ve ayyaş Dietrich Echart'tan yararlanarak derlemiştir. Hiçbir zaman için Hegel okuyacak kadar aydın olmamış olmasına rağmen, devleti yüceltirken Hitler, Hegel'deki mantığa yakın bir akıl yürütme yapar. Üstün insan teorisi Nietzsche'de aynıyla bulunabilir: «Cesur ve hakim bir ırk kendi kendini yaratmaktadır.... Amaç, özellikle insanların güçlü olanları, akıl ve irade bakımından en yetenekli olanları için değerlerin yeniden değerlendirilmesi olmaktadır. Bu adam ve çevresindeki zümre, dünyanın efendileri olacaklardır.» Nietzsche'nin bu sözleri Hitler'in demokrasiye olan nefretini ifade ederken aynen tekrarlanmaktadır, sanki; «çoğunlukla alınan kararlar diye birşey olmamalıdır. **Yalnızca sorumlu insanlar olmalıdır.** (abç).... Elbetteki her adamın yanında danışmanları olacaktır..... ama **kararı yalnız bir tek adam alacaktır.....** Yalnız onun otoritesi ve emir verme hakkı olabilir.... Parlamentosuz yapamayacaktır. Danışılan üyelerin mutlaka fikirlerini alacaktır. ama hiçbir toplantıda oylamaya geçilmeyecektir. Bunlar oyverme makineleri değil, çalışan birer kurum olacaklardır. Bu prensip mutlak otorite ile kayıtsız şartsız birleşmiş olan mutlak sorumluluk prensibi —yavaş yavaş bir li-

derler zümresi yetiştirecektir.» Hitler'in Nietzsche gibi anlatmağa çalıştığı şey «en üstünlerin en üstte olduğu» bir üstün insanlar piramidinin oluşacağıdır. Piramidin en tepesi en üstün —Führer, Duçe, Başbuğ— tarafından işgal edilecek, kararlar ona ait olacaktır. Başkalarının da mutluluğunu sağlayacak olan bu en üstün'ün vereceği en sağlıklı kararlar olacaktır. Böylesine bir anlayışın, demokrasinin zerresine tahammülü olamaz elbet. Führer'e mutlak itaat şarttır. Bu kötü bir şey değildir. Amaç en iyiyi gerçekleştirmek üzere, en yetenekli tarafından verilmiş olan en doğru kararın hayata geçirilmesidir(!). İşte faşizm ne kadar; bilim, bilim dese de sağlamaya çalıştığı şey **İmandır.** Şüphesiz, öndere mutlak iman. Duçe'nin yahut Başbuğun vereceği talimatları hiç düşünmeden kavrayacak düzeyde bilgi —yani iman— sahibi olmak gerekir. Bunca saçma görüşlerin benimsenebilmesi, bir sürü, bilim, doğa yasası, mutluluk gibi laflardan sonra ancak iman sayesinde gerçekleşecektir. Zaten herhangi bir idealist felsefenin gelip ayaklarını imana dayamaması mümkün değildir.

Bu ideolojik çorbanın yenilebilir hale gelmesi için maddi çıkar dürtüsüne elbetteki ihtiyaç vardı. İşte faşizm bu noktada da derhal **devrimci** ve sosyalist kesiliverir. Onun «devrimciliği» gerçekten müthiş birşeydir! Devrimin ufukları dünya devletine kadar —elbette en tepede en üstün ırkın oturduğu hiyerarşi içerisinde— uzanır. Kapitalizmin yarattığı pislikleri temizler, bin yıllık refah çağını açar. Kitlelerin kapitalizme karşı uyanmış olan nefretini dile getirmeden, onları kolayca peşinde sürüklemek mümkün olamazdı. Fabrika işgalleri, İtalya'yı sardığında Musolini şöyle demekteydi: «işçi sınıfının ilkelerini desteklemek gerekir. Sekiz saatlik iş günü mü? Yaşlılık ve hastalık sigortası mı?

Fabrikaları kontrol etmek mi isteyecekler? Her şeyden önce biz yavaş yavaş emekçi sınıfları işletmeleri yönetebilir kılmak istediğimiz için, bu taleplerin hepsini destekleyeceğiz.»

Musolini, bu lafları ederken tereddüt etmiyordu. Biliyordu ki, bu talepler bizzat işçi sınıfının sınıfsal katılımıyla değil de, kurulacak olan hiyerarşi içerisinde faşist önderlerin liderliğinde ele alınıp, «eyleme» dönüştürüldüğünde tek bir şeye hizmet eder. Faşist hareketin gelişmesi, komünistlerin işçi sınıfından tecriti. Hele hele «ulus gerçeğini kavramış» işçilerin ulusun genel çıkarları için fedakarlıktan kaçınmayacakları söz konusu olunca, böylesine taleplerin desteklenmesinin hiçbir sakıncası olamazdı. Burada dikkat edilmesi gereken tek nokta, işçi sınıfının burjuvaziye yönelmiş olan, kininin tek tek namussuz burjuvalara ve yabancı emperyalistlere karşı geliştirilmesiydi. Sınıf olarak burjuvaziye yönlendirilecek sınıf kini ileride denetlenmesi güç hareketlerin doğmasına, yönlendirilmedikçe de işçi sınıfı desteğinin kopmasına yol açabilir. Ama sınıf kini dahili ve harici ulus düşmanlarına yönlendirilebildiği takdirde, gene ulusun yüce çıkarları uğruna her şey yapılabilirdi. Faşizmin bu sosyalistlik demagojisini, hareket içerisinde zaman zaman fazla ciddiye alan, buna inananlar da çıkmıştır. Örneğin bir Goebbels başlangıçta «Komünistlerle bizim birbirimizi yememiz aslında korkunç bir şey.... Belli başlı komünistlerle nasıl anlaşabiliriz?» kendi kendine sorarken, komünist önderlere yazdığı açık mektubunda: «Sizinle ben, birbirimizle savaşıyoruz, ama biz gerçekte düşman değiliz» demekteydi. Gene, Naziler arasında Hitlerden sonra ikinci gelen Strasser ve kardeşi de aynı kanaatleri paylaşıyorlardı. Hatta daha sonraları Strasser'in kardeşi, hareketin sapma içerisinde olduğunu id-

dia ederek partiden ayrılmış ve ayrı bir hareket oluşturmuştu. Bütün bunlara rağmen, Hitler bu tür eğilimlerin hepsini birer birer öldürerek yahut partiden ihraç ederek tasfiye edebilmiştir.

Faşist parti zaten ideolojisiyle bu tür «sapmaları» kolaylıkla tasfiye edebilecek imkanları başından yaratmıştı. Führer'in çizdiği doğrultudan ayrılacak olanlar ya bir anda bir hiç haline getiriliyor, yahutta ufak bir kazaya kurban gidiyordu.

Bu disiplin içerisinde olmak kaydıyla, kitlelerin harekete geçirilmesinin gerekliliğini kavrayan Mussolini kitleleri ve onların harekete geçirilmesini şöyle görür: «Kitleler, heryerde kadınlar gibidir.. kendilerine aşılananlar dışında kendiliklerinden her hangi bir düşünceye sahip olabilme yetenekleri yoktur... Bunları sevk ve idare etmek, saf teorik hakkaniyet üzerine kurulu kurallarla değil; onları etkileyip çekebilecek olan ne ise, onu arayıp bulmakla mümkün olur... Kitleler sadece basit ve uç (Aşırı) duygulara aşinadır. Onları sadece imajlar etkiler.»

İşte kitleleri böyle davar gibi gören, kaval çalındığı zaman peşinden geleceğini söyleyen Faşizm; Kitleler böyle olmasa bile onları bu duruma sokmağa uğraşır. Hitler de, aynı görüşleri olduğu gibi benimser: «Halk, büyük çoğunluğu itibariyle, o kadar kadınsı bir ruh ve düşünce alemi içerisindedir ki; Düşünce ve hareketleri saf düşünceden çok, duyumlara etki yapan olaylar tarafından belirlenir. Kitle... soyut fikirleri kavramağa pek yatkın değildir. Buna karşılık onu, duygular dünyasından yakalamak daha kolaydır... Kim ki, kitleleri elde etmek ister, kitlelerin kalbini açacak anahtarın ne olduğunu, nerede olduğunu da bilmek zorundadır. Bütün tarih boyunca en şiddetli devrimleri harekete geçiren güç, kitleleri kendine bağla-

yan bir bilimsel düşüncenin yayılmasından çok, kışkırtıcı bir fanatizimde ve kitleleri çılgına çeviren gerçek bir histeride saklıdır.»

Faşist hareket iktidara gelmeden önce hareketin gelişmesine yararlı olacağını düşündüğü ne varsa vaadetti. İktidara geldikten sonra bunların bir kısmını da yerine getirdi. Ama nasıl? Örneğin, işsizliği ortadan kaldıracağını söylemişti: gerçekten herkese iş buldu. Hatta bir çok insanı zorla çalıştırma yoluna bile gitti! Bu arada örneğin, İtalya'da işçi ücretlerinin 1936'da 1927'deki seviyenin %60 altına düşmüş olması önemli değildi. Faşizm kitle desteğini sürdürebilmek amacıyla bambaşka girişimlerde de bulunabilir. Ama bir tek amaç bütün bu girişimlerin esas niteliğini belirler: sistemin korunması, mevcut hiyerarşinin sürdürülmesi.

Faşizm, bu ideolojik çerçeve etrafında tam bir merkeziyetçilik içerisinde örgütlediği güçleri sayesinde geniş kitle ajitasyonuna girişir. Bu ajitasyonda kitleleri tahrik edip faşist hareketin peşinden sürükleyebilecek her türlü öğe kullanılır. Halkın değer verdiği herşey çarpıtılıp, mitler yaratılır.

Faşist önderin bu mitlerden biri haline gelebilmesi için uydurma haberler ve sahtekarlıklar yapılır. Basit işler abartılarak mucize gibi gösterilmeye çalışılır. Örneğin, faşist ordu geçit resmi yaparken Hitlerin koltuğunun altına görünmeyen bir destek koyarak altı saat boyunca faşist selamı vermesi çok önemli bir işmiş gibi her tarafa yayılır. Duyguların tahriki, ulusal düşmanlıklar hep faşizmin ajitasyon malzemeleridir. Kitle gösterileri, saldırganlıkların sağladığı en büyük yarar, Hitlerin deyişiyle: «Kitle gösterileri küçük adamın ruhunda, kendisi küçük bir kurt olsa da, yine de büyük bir canavarın parçası oluşunun gururlu inan-

cını alevlendirmelidir.» Küçük kurt, krizin perişan ettiği umutsuzluk içerisindeki insanlardır, sınıfının dışına düşmüş, ne yapacağını bilmez bir halde dolanan serserilerdir. Onları, korkunç bir canavarın parçası olduklarına ikna etmek faşist hareketin, bu güçte olduğunu göstermesiyle mümkündür. Bu da şamatalı gösteriler, siyasi cinayetler sayesinde sağlanır.

Bu çerçeveyi esas alarak örgütlenmeğe çalışan faşist hareket, örgütlenmesini toplumun her katına sokuşturur. Öğrenciler, öğretmenler, memurlar, doktorlar, avukatlar, gençkızlar, kadınlar, işçiler için hep ayrı ayrı örgütler kurar, buralarda ideolojik ve pratik faaliyetlerini sürdürür. Bu sayede, tıpkı «sosyalist hareket» gibi toplumun her tabanı içerisinde çekirdek örgütlenmeler yaratır. Çeşitli «savunma sporları» okulları açar, aydınları etkilemek amacıyla kültürel faaliyetlerde bulunmak üzere kültür dernekleri kurar, şenlikler tertipler. Bütün bunlar insanları cezbedici şeylerdir. Ve propaganda dikkatli bir şekilde bu araçlar içerisinde sunulursa insanları etkilememesi mümkün değildir. Hitler bu konuya o kadar önem vermiştir ki, bir propaganda bakanlığı bile oluşturmuş, hatta insanların günün hangi saatlerinde daha çok propagandanın etkisi altına girebileceklerini dahi araştırmış. Bu konuda şunu salık verir: «Sabahları ve akşamları propagandaya girişmeyiniz. İnsanlar ilkinde uyanık, ikincisinde ise hiçbirşey anlamayacak haldedirler. En uygun zaman öğleden sonraki zamandır.» Faşist yapının oluşturulması bir faşistleştirme dönemini gerektirir. Faşistleştirmenin ulaştığı boyutlar, faşist hareketin kitle gücünün ölçütü olur. Faşistleştirme eylemi, devlet bürokrasisi, ordu ve polis içerisinde de sürdürülür. Buralarda elde edilen güç özellikle önemlidir. Çünkü, ik-

tidarı eline alacak olan faşist parti eski devletin unsurlarını aynen koruyarak iktidarı sürdüremez. Gene bu konuda Hitler şunları söyler: «Eski devleti yıkmanın yeterli olmadığını, yeni devletin önceden kurulmuş olması ve hazır bir halde bulunması gerektiğini anladık.... 1933'de devletin şiddet hareketiyle devrilmesi artık sözkonusu değildi. Bu arada yeni devlet kurulmuştu. Bundan sonra yapılacak iş eski devletin son kalıntılarını yoketmekti, ki, bu iş sadece bir kaç saatimizi aldı.» Hitlerin kastettiği şey, partinin sanki devletmişcesine bir örgütlenmeye sahip kılınmasıydı. Böylesine yüksek düzeyde bir örgütlenme sağlanabildiği taktirde, Hitlerin dediği gibi, «eski devletin son kalıntılarını yok etmek» birkaç saatten fazla zamana mal olmayacaktır. Ancak her faşist hareketin iktidara geldiğinde bu derece örgütlü olması beklenemez. Hele yukarıdan aşağı gelişen faşist hareketlerde bu yapı darbeden sonra gerçekleştirilmeğe çalışılır ve zaten bu durum da yukardan gelen faşist hareketlere göre en önemli zayıflığını teşkil eder.

Mevcut düzene bir alternatifmiş gibi ortaya çıkan faşizm özellikle krizin allak bullak ettiği orta sınıfları faşistleştirerek esas kitle desteğini sağlarken, aynı şekilde işçi sınıfını da faşistleştirmeğe, sınıfsal dayanışmayı parçalayarak, onun örgütlerini kendisinin denetlediği aygıtlar haline getirmeğe çalışarak işçi sınıfı saflarını darma dağınık eder. Kurduğu işçi sendikalarına, sınıf örgütü görünümü verirken, onları genel faşistleştirme çabalarının bir aracı olarak kullanır. Gerçi faşistlerin en zor nüfuz edebilecekleri kesim örgütlü proletarya olmasına rağmen, faşistler bunu da «düzen alternatifi» demagojisi ardında gerçekleştirmeğe çalışırlar.

Faşizmin örgütsel stratejisi, Hitlerin «üçlü sac-

ayağı» dediği **gençlik, ordu, kilise**'ye dayanır. Özellikle öğrenci gençlik faşizmin en büyük kadro kaynağıdır. Kadrolarının büyük bir kısmını gençlik içerisinden çıkarır ve bu nedenle de gençliği faşistleştirir. Ordu ve polis örgütü öncelikle faşistleştirilmesi gereken devlet aygıtlarıdır. Bu aygıtların gerek örgütlenme ve gerekse fonksiyonları itibariyle zaten varolan faşist eğilimleri daha da geliştirilir. Kilise (cami) insanların dini duygularının sömürülme aracı olarak, «dinsel iman»ın «faşist iman»a dönüştürülmesi için kullanılır. Klasik faşizm deneyini yaşamış ülkelerde faşizm kendi örgütsel yapısını pekiştirdikten sonra kilise ile ilişkiye girmiştir. Ülkemizde ise faşist örgüt daha gelişme halindeyken bir ayağını buraya dayamıştır. Faşizmin bir önemli kadro kaynağı da emekli subaylardır. Almanya ve İtalya'da savaş sonrası olması dolayısıyla bu kaynak önemli bir yer tutmuştur.

Faşizm, her nekadar işçi sendikalarına hareket içerisinde yer verirse de onun toplumsal örgütlenme konusundaki esas teorisi korporatizm'dir. Bu tür örgütlenmede amaç sınıfsal çelişkileri ortadan kaldırabilmektir. Korporatizm'in teorisyenlerinden Guiseppe Bottai şöyle der: «Liberal sistemde üretici güçler ve emek ile siyasi temsil, işçilerle girişimciler arasında çatlak vardır. Mesele bu çatlağı kapatmaktır. Sorun, emek ve üretici güçlerle esnek bir biçimde bağlı olacak bir yeni tip siyasi temsil sistemini yaratmak ve aynı zamanda, işçilerle işverenler arasında yeni tipte bir ilişki yaratmaktır.» Yazarın Liberal sistemin kabahati olarak gördüğü bu ufak çatlak işçi sınıfı ile burjuvazi arasındaki çelişkinin ta kendisidir. Çatlağı kapatmak dediği de, bu çelişkinin etken bir siyasal harekete yol açmasını engellemektir. Gerçi faşizm,

bunu hiçbir yerde tam başaramamıştır ama, işçi sınıfını belli ölçüde uyutmayı başarmıştır. Zaten bunu tam başarabilmesi antagonist sınıf çelişmesi denen olguyu ortadan kaldırmış olması demek olurdu. «İşçi sınıfı temsilcilerine» (yani faşistlere) korporasyonlar sayesinde siyasal temsilde eşit hak tanıyacak bir sistem getirdiğini söyleyen faşizm bu eşitlik lafıyla bile işçi sınıfını aldatmaktadır. İşçi sınıfı hiçbir zaman burjuvaziyle eşit olamaz. Değeri yaratan tek güç emektir. Asalak burjuvaziyle hiçbir zaman eşitliği kabul etmeyecektir. Ya o, ya o. Ortası yok elbette. Faşist önderlerin şahsında fabrika yönetimlerine, siyasal temsil organlarına **burjuvaziyle eşit olarak** katılmak, işçi sınıfına ne sağlayacaktır. Avuntudan başka hiçbir şey.

Faşist Diktatörlük

Faşist dünya anlayışı, gele gele nihayetinde devlet sorununda odaklaşır. Faşizmin bütün çabası, toplumu yeni baştan örgütlemek ve yeni bir devlet biçimi yaratmaktır. Bu devlet Tekelci burjuvazinin aygıtı olarak, düzeni stabilize etmek ve toplumsal muhalefeti bastırmakla yükümlüdür. Faşist hareket, bu işin malzemesini hazırlar. Bu konuya ilişkin olarak da, Enternasyonal tartışmaları içerisinde iki kavram yer alır. Açık bir diktatörlük kurmağa hazırlanan, bu amaçla örgütlenmesini geliştiren, toplumun her alanında faşistleştirme işini sürdüren (creeping fascism=) emekleyen, yavaş yavaş ilerleyen, yahut Türkiye'de kullanılan tırmanan faşizm ve iktidara gelip açık diktatörlüğünü kurmuş olan **iktidardaki faşizm.** Bu ikinci terim bir yana. Ancak birinci terim konusunda yapılmış olan spekülasyon gerçekten ilginçtir. Bazı çok bilmişler, birtakım saf militanlara bu terimin revizyonistler tarafından uydurulmuş birşey olduğunu yutturmuşlar, kelimeye karşı bir iğ-

renti yaratmağa çalışmışlardır. Sorun elbetteki belli bir olguya şu ya da bu adı vermek sorunu değildir. Yalnız terimlerinde ifade ettikleri şeylerle uygunluk içerisinde olması gerekir. Ama terimlerle boğuşma sorunu özellikle Türkiye'de faşizmin kavranılamaması için önemli faktör olmuştur. Bunu aşabilmek mevcut gerçekliğin teorideki yerinin doğru olarak kavranılması ile mümkündür.

Oldukça güçlü bir toplumsal destekle iktidarı ele geçiren faşizmin, kurduğu açık diktatörlük; oluşan ve oluşabilecek olan her çeşit toplumsal muhalefeti bastırmağa çalışır. Onun bu eylemi, iktidara gelmeden önce partisinin sürdürdüğü eylemlerden farklı değildir. Yine kitlelerin taleplerine cevap verme demagojisini, şiddetle yıldırma eylemlerini bu defa devlet olarak hayata geçirir. Bu onun etkinliğini artırır. Bunu yaparken de partiyi mümkün olduğu kadar devletle birleştirmeye, partinin de üzerinde olmak üzere devletin etkinliğinin gittikçe artırılmasına çalışır. Parti ile devlet arasındaki ilişkiyi Goebbels şöyle tanımlıyor: «Devleti ele geçirdiğimizde, bu devlet kendi devletimiz olacaktır... Eğer bugün, çürümüş bir sisteme karşı verdiğimiz mücadelede bir 'parti' olmak zorunda kalmışsak..., bu sistemin yıkılıp gittiği andan itibaren, bizzat kendimiz devlet haline geleceğiz.» Almanyada durum gerçekten de bu oldu. İktidara geldikten sonra Hitler şunu diyordu: **«Devlet partidir, parti de devlet.»**

Faşizme göre devlet, ulusun kazanabileceği en somut ifadedir. Ulus ve ulusal çıkar bir yerde gelip devlet ve devletin çkarları kavramlarıyla çakışır. Devlete egemen olan tekelci burjuvazinin çıkarları, tüm ulusun çıkarları haline gelir. Her nekadar Hitler: «Volk (Halk, ulus) felsefesi insanlığın önemini, burjuva ve Marksist - Yahudi dün-

yalarının tersine ana ırk elemanlarında görür. Devleti sadece bir amacın aracı sayar ve amacını insanın ırki varlığının sürdürülmesi olarak yorumlar.» sözleriyle devleti bir araç olarak gördüğünü ifade ediyorsa da bu araç, amaç dediği «ırki varlığın sürdürülmesi ile» öylesine çakışır ki, bu onun ta kendisi haline gelir. Artık «Güçlü devlet» tek slogan olur. Bütün faşistlerde görülen en karekteristik yanlardan biri de budur. Devleti böylesine faşistleştirmekteki amaç, yine sınıf sorununu unutturmaktır.

Krizin etkilerini emekçi halkın omuzlarına yıkmağa, toplumsal muhalefeti toptan yoketmeye çalışan faşist diktatörlük, burjuvazinin ilerici olduğu çağda geliştirdiği doğal hukuk, bireylerin yasa önündeki eşitliği kavramlarını toptan reddeder. Artık yasaların bağlayıcı işleyişi, kuvvetler arasındaki ayrılık ilkesi diye birşey kalmaz. Tekelci burjuvazinin çıkarlarına uymayan, değişik muhalefet kanatlarına hareket serbestisi tanıyan hiçbir yasa, tanınmaz olur. Yasama, yürütme ve yargı kuvvetlerinin ayrılığı diye birşey kalmaz, Özellikle bu üç kuvvetin tek elde toparlanması, tekelci burjuvaziye tam bir hareket serbestliği getirir. Her istenilen yasa —eğer ihtiyaç duyulursa— istenildiği biçimde çıkar, istenildiği biçimde uygulanır. Yürütmenin hesap vereceği, bu hesabın içerisinde, halkın göz önünde bulundurulmasını gerektirecek bir durum kalmaz. Çünkü hiyerarşi, tam bir ordu gibi teşekkül etmiştir. Demokrasinin zerresi, söz konusu olamaz. Hitler, çok açık yüreklilikle demokrasiye olan düşmanlığını anlatırken hiçbir tereddüte yer bırakmaz: «Çoğunlukla alınan kararlar diye birşey olmamalıdır. Yalnızca sorumlu insanlar olmalıdır... **Kararı, yalnız bir tek adam alacaktır...** Yalnız onun otoritesi ve emir verme hakkı olabi-

lir... Parlamentosuz yapamıyacaktır. Danışılan üyelerin, mutlaka fikirlerini alacaktır. Ama hiçbir toplantıda, oylamaya geçilmeyecektir.» Öylesine bir merkezileştirme tanımlamaktadır ki; hiç bir kuvvet ayrılığı diktatörlüğün düzenlemediği hiçbir davranış söz konusu olamaz. Kendi unsurları arasında dahi —cesaret edilebilirse— fikir beyan edilebilir ama asla karar alınamaz.

Faşist devlette, model gerçekten budur. Bunun ne ölçüde gerçekleşeceği, faşist hareketin ve karşısındaki güçlerin dengesine bağlıdır. Faşist hareket zayıf olduğu bir durumda iktidara elkoymak zorunda kaldığı takdirde, tüm toplumsal muhalefeti birdenbire yasaklamaz. İtalya'da olduğu gibi, iktidarı elinde tutsa dahi, tedrici bir geçişi sağlamaya çalışır. Ama eski biçimin hâlâ işlediği bir durumda, faşistler iktidarda pay sahibi olsalar dahi; Faşist diktatörlüğün kurulmuş olduğundan söz edilemez. Hâlâ devam etmekte olan bir faşistleştirme dönemi, faşist hareketin güç toplama ve nihai saldırıya hazırlanma dönemidir. Bunun yanında faşist diktatörlüğü kurdukları halde, çok sınırlı bir muhalefete ancak çok kısa bir dönem içerisinde izin verebilirler. Bunun tek nedeni faşistlerin o andaki güçlerinin, başlatmış oldukları saldırıyı tamamlamağa yetmeyecek durumda oluşudur. Uzunboylu, toplumsal muhalefete izin vermeğe kalkışacak bir faşist diktatörlük düşünülemez. Faşizm, almak üzere bir kere iktidara el uzattı mı; kesin darbesini vurmak zorundadır. Bunu yapamayacak olan bir faşist harekete, zaten burjuvazinin ihtiyacı yoktur, çünkü parça bölük savunma tedbirlerini zaten mevcut devlet aygıtıyla gerçekleştirmektedir. Faşizmden beklenilen bundan daha güçlü bir savunma; muhalefeti, burjuva kanatlarıyla toptan ezecek bir savunmadır.

Dimitrov'un söylediği gibi; Faşist diktatörlüğe geçiş her ülkede farklılıklar arzeder. Bunun için genel bir formülasyona gitmek hiçbir zaman mümkün olamaz. Yukarıdan aşağıya gelişebilir; tabanda gelişip devlete monte edilebilir; yasal yollardan yahut bir darbe yoluyla vb. iktidar olabilir, bunların çeşitli kombinezonları tertiplenebilir. Bu her ülkenin, kendi koşulları içerisinde ele alınması gereken bir konudur.

Faşistler iktidara geldikten sonra yaptıkları ilk iş, devleti «piçleşmiş yahudi dünyasından» arta kalanlardan temizlerken; kendi saflarındaki «sosyalistleri» de bir hamlede tasfiye etmektir. Almanya'da bir gecede öldürülen 2.000 S.A.'nın talihsizliği, bundan başka bir şey değildir. 1934'de idam edilen S.A. şeflerinden biri, vasiyetnamesinde şaşkınlık içerisinde nasıl ihanete(!) uğramış olduklarını anlatır: «Onbir yaşımdan beri, Führer'e hizmet ediyorum. Ölene kadar da ona sadık kalacağım... Fakat S.A.'ların bizzat iktidara oturttukları insanlar tarafından ihanete uğradıklarını düşünmek, katlanılır birşey değil.» Bu faşist hareketlerde, her zaman raslanabilecek tipik bir olaydır. Bunca demagoji ve devrim lafazanlığı ile toparlanmış fanatik insanlar, tekelci burjuvazi adına hareket edecek olan bir devlet için artık ancak bir ayak bağı olabilirler. Bu nedenle de, faşist devletin şahsına karşı saygısızlıkta bulunabilme potansiyelini taşıyan unsurların ayıklanması gerekir.

Faşist parti iktidara geldikten sonra eski hareketliliğini, zengin demagojisini eskisi gibi sürdüremez. Ama bundan bütünüyle de vazgeçemez. Kitle desteğini koruyabilmek amacıyle zaman zaman «Devrimin» yeniden canlandırılışını ortaya sürer. Ama bu dönemde, hep devlet mutlaklaştırılır. Mussolini: «Faşizm için devlet mutlaktır; devletin kar-

şısındaki fertler ve gruplar ise nisbidir... Ancak devlet varsa, fertler ve gruplar da vardır... Devlet ferdin en hassas gerçeği olmuştur. Faşist için herşey devlet içindedir, insani ve manevi hiçbirşey yoktur ki, devlet dışında var olabilsin ve devlet dışında bir değer ifade edebilsin.» Goerink de Mussolini'yi doğrular: «Bizim için asıl önemli olan, fert değildir... değer ifade eden tek şey vardır: Nasyonal - Sosyalist devletin her şeyin üstünde yer alması gereği. «Devleti böylesine mutlaklaştıran bir anlayış, demokratik hakların zerresini bırakmaz. Her şey Faşist - Devletin talepleriyle —yani tekelci burjuvazinin talepleriyle tam bir uygunluk içerisinde olmak zorunluluğundadır. Sınıf sendikası, dernek kurma, toplanma ve gösteri, yayın mutlak olarak yasaklanır. Ancak imalı yazılar yazmağa kalkışanlar faşizm altında, basın suçlusu olurlar; Çünkü diğerleri zaten fiilen çoktan yokedilmişlerdir.

Bir ülkede, devlet içerisindeki faşist eğilim ne olursa olsun, kuvvetler ayrılığı prensibi sürüyor ve her üç alan esas olarak faşistlerin eline geçmemişse, basın özgürlüğüne «Tecavüz edildiğinden» bahsediliyor, engellenmeye çalışılıyor olsa da; sendika, dernek kurma, toplantı ve gösteri yürüyüşü hakları v.b. var olmağa devam ediyorsa, devlet hâlâ diktatörlük olduğunu gizlemeğe yarayan örgütlerinden sıyrılmamış demektir; Yani açık bir diktatörlük haline gelmemiş demektir. Faşizm ise açık diktatörlükten başka bir biçim altında kendi siyasetini uygulayamaz. **Açık** Faşist diktatörlük derken Dimitrovun kastetdiği de bundan başka birşey değildir. Açık bir diktatörlük altında her türlü muhalefeti yasaklamak zorunluluğu vardır. Belki başlangıçta sosyal demokratlara sınırlı bir varlık şansı tanınırsa da, en kısa sürede bu da ezilir. Böy-

le bir durumdur ki, Faşizm altında proletaryanın ittifaklarını yeniden düzenlemesini getirir. Proletaryanın devrim programının ötesinde, anti faşist ittifakları ve birleşik cephe sorunu ortaya çıkar. Sosyalist yahut demokratik devrimde, tekelci burjuvazinin siyasetlerinden biri olan sosyal demokrasi, devrimin önüne en önemli engellerden biri olarak dikilirken; Anti - Faşist mücadelede dolaysız müttefiklerden biri haline gelir. Çünkü sosyal demokrasi de, faşizmin zılgıtını yer. Bu alanda sosyal demokrasi, oldukça kaypak davranır. Almanya ve İtalya'da, faşizmin zılgıtını yiyene kadar bunu anlayamamışlardır. Bu bir ölçüde, o ülke devrimcileri için de geçerli olmuştur. Enternasyonalin «Birleşik cephe» konusunda getirdiği öneriler, devrim ittifaklarından ayrı olmuş ama belirli ülkelerde hayata geçirilmesi çok geç olmuş ve bu ülkeler Faşizmin pençesine düşmekten kurtulamamışlardır. Birleşik cephe taktikleri, işçi sınıfının birliğinden başlayarak, tüm anti faşist güçleri —ki bunların bir kısmı, devrimde proletaryanın karşısına dikilecek olsalar bile— bir araya getirmeye; onların Faşizme karşı yönelen eylemlerini organize bir hale getirmeye yönelmiştir. Bu açıdan faşizme karşı olan ittifakları devrim sorununun ötesinde —ondan bağımsız olmayan bir biçimde— ele alınmalıdır. Faşizme karşı ittifaklar düşünülürken Dimitrovun «Faşizm, öteki siyasal partileri şiddetle yok ederek kendi siyasal tekelini kurmağa çalışır» sözleri konuya ışık tutmalıdır. Bu gerçeğin kavranılması ve kavratılması faşizmin saldırısına hedef olmaya aday olan güçlerin anti - faşist cepheye çekilmesine; en azından bazı güçlerin tarafsızlaştırılmasına olanak sağlar.

KURTULUŞ

Çağrı Yayınevi

1929
KAPİTALİZMİN
BÜYÜK BUNALIMI
ve
SOVYET EKONOMİSİ
J. Stalin

REDDETTİĞİMİZ MİRAS
V. İ. Lenin

MATERYALİZM ve AMPİRİOKRİTİSİZM
V. İ. Lenin
(Tamamı iki kitap olarak yayınlandı)

DEVRİMCİ PROLETARYANIN
1 MAYIS EYLEMİ

V. İ. Lenin
(2. Baskı)

BULGARİSTAN
DEVRİMCİ GENÇLİK HAREKETİ
TARİHİ

Dimitrov Gençlik Akademisi
Üyeleri

FAŞİZME KARŞI
SAVAŞ KONUŞMALARI

J. Stalin
(tükendi)

ÇAĞRI YAYINEVİ

Posta kutusu 568
Kızılay — ANKARA

Aşama Yayınları

STRATEJİ VE TAKTİKLER ÜZERİNE

J. Stalin

(2. Baskı)

LENİN'İN PARTİ ÖĞRETİSİ

Soren

(2. Baskı)

SAĞ VE SOL SAPMA

Mao Tse Tung

MİLİTANA NOTLAR

Victor Serge

ÇEKOSLOVAKYA SORUNU

Fidel Castro

SEÇME YAZILAR

Ho Şi Minh

AŞAMA YAYINLARI

Posta Kutusu: 568

Kızılay — ANKARA